

Ruzsa Község Polgármesterétől
6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.
Tel.: 285-011, Fax: 585-519

32-7/2011.

Tárgy: Homokháti Kistérség Többcélú Társulása rövid távú cselekvési tervvel kiegészített Kulturális Stratégiájának elfogadása

Melléklet: 1 db

Ruzsa Község Képviselő-testületének

H e l y b e n

Tisztelt Képviselő Asszony/Úr!

Ruzsa Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Kulturális Stratégiájának legutóbbi módosítását 63/2010. (IV.14.) Kt. számú határozatával fogadta el.

A kistérség még 2008. év márciusában nyújtott be pályázatot közkincs kerekasztal létrehozására, melynek célja, hogy segítse a kulturális javak megőrkítését, a kistérségi kulturális stratégia elkészítését, helyismereti, helytörténeti dokumentumokból álló adatbázis létrehozását és a kultúra területén dolgozó szakemberek együttműködését.

Az elmúlt időszakban elkészült többek között egy kistérségi kulturális-, és helyismereti adatbázis, valamint egy szolgáltatásjegyzék, mely folyamatosan frissített, valamint az értéktár, melyben a térség „kincsei” szerepelnek. Folyamatos a térségi kulturális programok, rendezvények megrendezése, melyek nagy népszerűségnek örvendenek.

A pályázat utolsó köre a kerekasztalok további működését támogatja. A 2011. évi elszámolásnál kritériumként határozták meg, hogy a kerekasztal rendelkezzen „a települési önkormányzatok, majd a kistérségi társulás által elfogadott kulturális koncepció/stratégia rövid távú (2 éves) cselekvési tervével”.

Ezzel az anyaggal szükséges a 2009-2014. évekre megalkotott Kulturális Stratégia kiegészítése, ennek megfelelően a mellékelt anyag tartalmazza településekre bontva azokat a rövid távú cselekvési terveket, amelyeket a települések a közeljövőben megvalósítani kívánnak. A pályázat elszámolásának végső határideje 2011. május 15.

Mindezek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testület elé terjesztem a következő

h a t á r o z a t i j a v a s l a t (- o t)

Tárgy: A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása rövid távú (2 éves) cselekvési tervvel kiegészített Kulturális Stratégiájának elfogadása

1./ Ruzsa Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása rövid távú (2 éves) cselekvési tervvel kiegészített Kulturális Stratégiáját elfogadja.

Határidő: azonnal, a határozat végrehajtásáról a Képviselő-testület külön jelentést nem kér

Felelős:

- 1) Sánta Gizella polgármester
- 2) dr. Sugár Anita megbízott jegyző

Erről értesül:

- 1) Sánta Gizella polgármester
- 2) dr. Sugár Anita megbízott jegyző
- 3) Homokháti Kistérség Többcélú Társulása

Ruzsa, 2011. április 27.

Sánta Gizella
polgármester

A Homokháti Kistérség Kulturális Stratégiája

(2009-2014)

2009.

cselekvési tervekkel történő kiegészítése 2011-ben történt.

Tartalom

I.Bevezetés

1.Homokháti Kistérség Többcélú Társulása

1.1.Alapadatok

1.2.Tagok, célok, feladatok

2.A kistérség földrajzi elhelyezkedése

3.Művészeti, közoktatási intézmények, civil szervezetek

3.1. Hagyományörzés

II.Stratégiai területek

1. Közösségek

2. A kulturális örökség védelme

3. Kortárs és nyitott kultúra

4.A kistérség kulturális jelene, a jövő kulturális kistérsége

4.1Jövőkép

4.2Célok, elképzelések

4.3Eszközök

III.Ellenőrzés, felügyelet

IV.Összegzés

1. sz. melléklet: Kistérségi Rendezvénynaptár

1.Bevezetés

A következő évek legfontosabb nemzeti céljai számos feladatot rónak a kultúrára. Jelen stratégiában azokat a területeket jelöljük meg, ahol leginkább szükség van minőségi váltásra, változtatásra, szerkezeti átalakításra.

A Magyar Kulturális Stratégiában a *kultúra* fogalma a következő:

„ – A kultúra teremti meg az egyének, a közösségek, a régiók és a nemzet önbecsülésének kereteit, formáit, színtereit és tartalmát;

- A kulturális élmények alkotják az egyének, a közösségek és a megújuló Magyarország önértelmezésének, összetartozásának, tapasztalatai feldolgozásának egyik legfontosabb közegét;

- A kultúra öröm és élvezet, zaklatottság és megnyugvás. Az egymással megosztott élményekben és a belőlük merítő alkotókedvben és tudásban él, a biztos rutinban éppúgy, mint a merész újításban.”

A következő kistérségi kulturális stratégiában a jelenlegi helyzetkép bemutatásán túl a változási irányokat vázoljuk fel, a települések helyi sajátosságai, igényei figyelembe vételével, s azokra a gyengeségekre és erősségekre koncentráltunk, melyek tudatában kialakítható az egyedi cselekvési terv.

1. A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása

1.1. Alapadatok

Elnöke: Nógrádi Zoltán

Székhely település: Mórahalom

Megalakulás időpontja: 2004. április 30.

Társulásban részes települések: Ásotthalom, Bordány, Forráskút, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérges, Ruzsa, Üllés, Zákányszék

Székhelye: 6782 Mórahalom, Milleneumi sétány 2.

Telefon: (62) 281-022

Fax: (62) 281-244

Email cím: nogradi@morahalom.hu

Honlap: www.morahalom.hu

Összlakosság száma: 26.149 fő (2007-es adat)

1.2. Tagok, célok, feladatok

A HOMOKHÁTI KISTÉRSÉG TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁSA (VI. számú módosítással egységes szerkezetben) alapján a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok képviselő-testületei önálló jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulást hoznak létre, amely a 65/2004. (VI.15.) Kormány Rendelet 4.§ (2) bekezdésének b. pontjában foglaltaknak megfelelően együttműködést vállal.

A Társulási Tanács tagjai

2006-

Település	Képviselő
Ásothalom	Petró Ferenc polgármester
Bordány	Balogh Ferenc polgármester
Forráskút	Fodor Imre polgármester
Mórahalom	Nógrádi Zoltán polgármester
Öttömös	Bata Ferenc polgármester
Pusztamérges	Dr. Papp Sándor polgármester
Ruzsa	Sánta Gizella polgármester
Üllés	Nagy Attila Gyula polgármester
Zákányszék	Matuszka Antal István polgármester

A Többcélú Társulás célja többek között, hogy

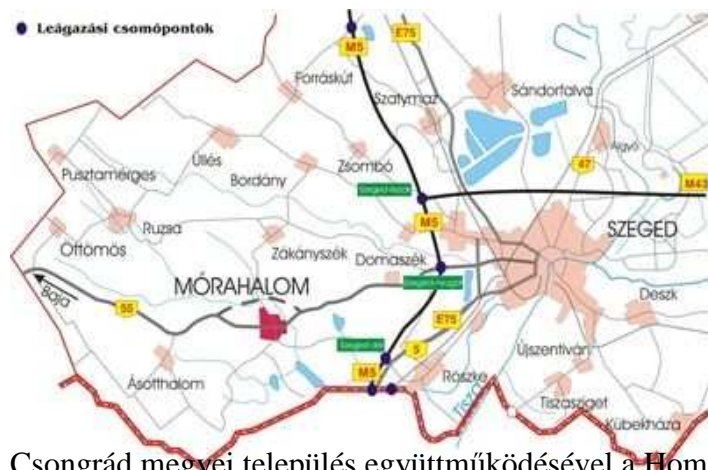
- szervezeti keretet biztosítson a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének,
- a térség intézményrendszerét integrálja, feladatait összehangolja, intézményeit fenntartsa
- közigazgatási feladatokat és hatásköröket lásson el.

A Többcélú Társulás feladatait többféle módon láthatja el:

1. társulás útján (társulási megállapodás keretében)
2. saját intézmény útján
3. települési intézmény útján
4. szerződésekkel (ellátási, feladat ellátási, közszolgáltatási, vállalkozási)
5. adott település polgármesteri hivatala útján
6. egyéb módon

2. A kistérség földrajzi elhelyezkedése

A Homokháti Kistérség a Dél-alföldi Régióban, Csongrád és Bács-Kiskun megyében, a szerb határ mellett fekszik. A kistérség központja az egyetlen város: Mórahalom.

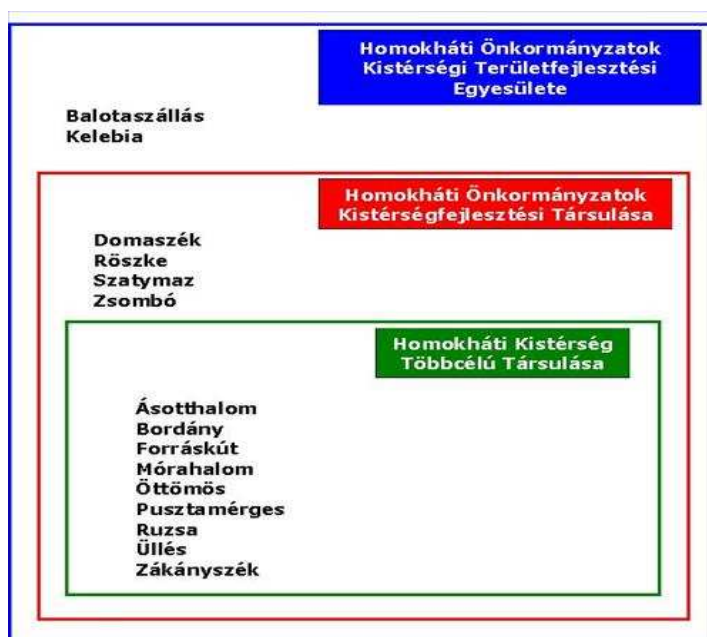
A kistérségi együttműködés legszélesebb települési körét a Homokháti Önkormányzatok Kistérségi Területfejlesztési Egyesülete jelenti 13 Csongrád megyei és 2 Bács-Kiskun megyei tagtelepüléssel. Az egyesület 1995. óta működik. 1996-ban jött létre 13

Csongrád megyei település együttműködésével a Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulása.

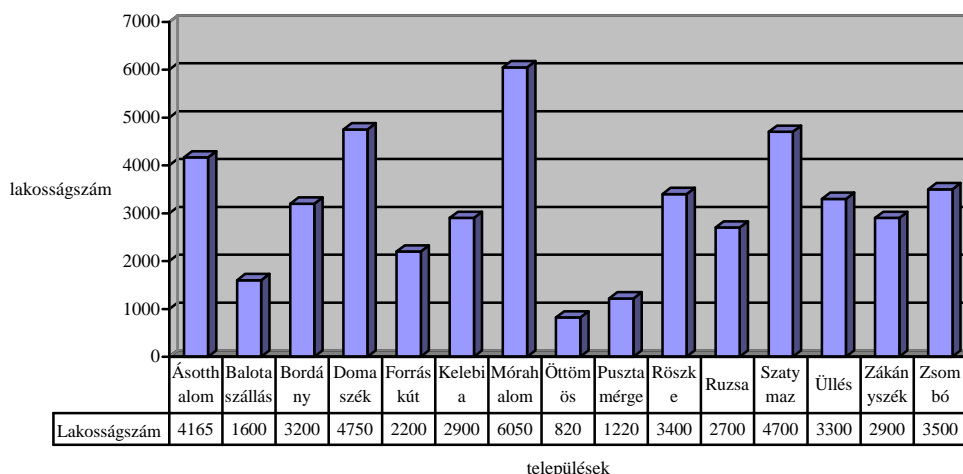
1997-ben az önkormányzati és gazdasági szféra együttműködésével alakult meg a Homokhát Eurointegráció Kistérség- és Gazdaságfejlesztési Közhasznú Társaság.

A KSH lehatárolás szerinti Mórahalmi Statisztikai Kistérség 9 települése 2004-ben hozta létre a Homokháti Kistérség Többcélú Társulását.

A Homokháti Kistérség települései:

Lakosságszám alapján (2008. évi adatok alapján):

Néhány település jellegzetessége:

Ásotthalom Szeged határából 1950-ben önállósult tanyaközség. Természeti értékei a Bogárzó rét, és a Csodarét, melyek egész nyáron a vadvirágok pompájával várják a látogatókat. Helyi különlegesség a Süvegmagyari erdő, a Kiss Ferenc emlékerdő és Ruzsa Sándor fája. A településen működik a Bedő Albert Erdészeti Szakközépiskola, ahol Erdészeti és Iskola Múzeumot és Tanulmányi erdőt tekinthetnek meg az érdeklődők. A természetjárásban elfáradt látogatók pihenésképpen megtekinthetik a Back - kápolnát és a Jézus Szíve Római katolikus templomot. Az ásotthalmi erdőkben több erdei pihenőhelyet is kialakítottak, beljebb 25-30°C-os fürdő, valamint sportcsarnok áll a vendégek rendelkezésére.

Balotaszállás különlegessége, egy emlékpark, melybe mintegy 110 fafajt telepítettek.

Bordány számára hírnevet ad, hogy Dienes István régész 1955-ben itt tárta fel a híres „bordányi honfoglaló magyar asszony lószerszám-garnitúráját”, amely a leggazdagabb ilyen tárgyú lelet.

/A honfoglalás korából származik 1955-ben Dienes István régész által feltárt magyar nemzetségfő feleségét rejtő női sír. A gazdagon díszített ruházat (veretes öv), sok ékszer (kar-, láb és nyakperecek, hajfonatdíszek) lovas temetkezés (ló csontok) gazdagon díszített lószerszám és ezüsből készült, gazdagon aranyozott, palmetta díszes edények jellemzik, a feltárt leletet. Az első "szállásokat" tehát először honfoglaló őseink hozták itt létre. /

A település különlegessége a Kisapáti család veterán autókból álló gyűjteménye, amelyekkel számos világversenyen álltak rajthoz és értek el kiváló eredményeket.

Domaszéken kezdődött az 1760-70-es években a homoki szőlőtelepítés ; a község kb. 30 borospincéjében kóstolgathatjuk a tájjellegű homoki borokat.

Forráskút 1950. január 1.-én vált önálló községgé, jellegzetessége a szőlőtermesztés, borászat.

Kelebia központjában áll az erdélyi építészet jegyeit magán viselő római katolikus templom, a vasútállomás közelében Vasutas Emlékházat alakítottak ki. A községben a falunapokat június első napjaiban tartják; a Szent István-napi rendezvények pedig– augusztus huszadikához kapcsolódva - alkalmat adnak a megemlékezésre, a kulturális együttesek bemutatkozására.

Mórahalom határában ritka növényi társulásokat védő természetvédelmi területek találhatók. Gyógyfürdője több mint négy évtizedes múltra tekint vissza, a központban található Móraalmi Gyógyfürdő óriási turisztikai vonzerő. Egyéb turisztikai látványosságokban is bővelkedik a település, amelyek közül kiemelkedik a Madarász-tó és környéke, a Tanaszi rét, a Csipak-semlyék. Mórahalom jelentős számú látogatót vonzó kulturális rendezvényeknek ad otthont. Pl. Majális, a Homokháti Sokadalom júliusi 10 napos fesztiválprogramja, az Úrnapi búcsú, az augusztusi Új kenyér ünnepe, és a novemberi Kórustalálkozó.

Öttömös olyan neves szülöttet is magáénak mondhat, mint **Magyar László**, híres Afrika-kutató, aki egy öttömösi földbirtokos fia. Kutatási anyagát, útleírásait, az általa készített térképeket hazaküldte a Magyar Tudományos Akadémiának. Ezekből 1859-ben az Akadémia kiadásában jelent meg könyve, „Magyar László dél-afrikai utazásai 1849–1857. években” címmel.

Öttömösön él **Molnár György** népi író, Tömörkény és Móra méltó követője, aki jelenleg hatodik kötetét készül kiadni. Írásaiban a falusi élet jelenik meg a maga valóságában. Nagy hangsúlyt fektet a népi nyelv használatára, ezzel is a hagyományokat őrzi illetve örökíti át. A település büszkesége az öttömösi születésű **Dobó Lajos** súlyemelő, akinek legjobb helyezései egy világbajnoki 3. és egy Európa-bajnoki 2. helyezés.

Pusztamérges hazai és nemzetközi elismerést bizonyító díjakat tudhat magáénak pl. 1995: Európai Falufelújítási díj, 1996: "Virágos Magyarorszáért" verseny I. helyezés.

Ruzsa határában egy Árpád-kori harangot, egy templom alapjait, és egy XII. századi bronz templomi füstölőt (a szegedi Móra Ferenc Múzeum őrzi) ástak ki. A község 2004-ben az Országos Virágos Magyarorszáért Környezetszépítő Versenyen első helyezett lett.

Röszke határában került elő a páratlan értékű nagyszéksósi hun fejedelmi aranylelet, melynek másolatát a szegedi múzeum őrzi.

Üllés 1998-ban ünnepelte önállóvá válásának 50. évfordulóját. Látnivalói közül kiemelkedik az Üllési Lápért, a Horgásztó és környéke, a Páduai Szent Antal templom, az Alkotóház, a Helytörténeti Ház.

Több évtizedes múltra tekint vissza az országos hírű **Zákányszéki Parasztkórus**. 1964-ben alakult. A parasztkórus nevet ma Magyarországon mindössze hárman viselik, a zákányszéki kóruson kívül a mórachalmi és a több mint 100 éves sárrétudvari. Méltán büszkék a **Zákányszéki Nefelejcs Citerazenekarra**, mely az ország második legjobb együttese, s 1974-ben alakult.

3.Művészeti, közoktatási intézmények, civil szervezetek

Művészeti oktatás

Az oktatás feladata ma is az, hogy a felnővekvő nemzedéket felkészítse a világban való eligazodásra, és biztosítsa a kulturális folyamatosságot.

Általánosságban elmondható, hogy nőtt a középfokú intézménnyel rendelkező települések száma, és új intézmények is megjelentek, melyek a képzési igények jelentős részét képesek kielégíteni, s egyre bővül az oktatási kínálat is. Az intézmények számában a legdinamikusabb növekedés a vegyes (gimnáziumi és szakközépiskolai) képzést egyaránt szervező iskoláknál figyelhető meg.

A művészeti oktatás magába foglalja a tánc-, zenei-, képzőművészeti oktatást. A kistérség települései közül Ásotthalmon, Bordányban, Domaszéken, Forráskúton, Mórachalmon, Öttömösön (1991 óta), Ruzsán, Üllésen és Zákányszéken működik alapfokú művészetoktatási intézmény. Az iskolák fő célja, hogy a képzés során olyan diákok kerüljenek ki a padosorokból, akik a közismereti

**Zákányszéki Általános Iskola és
Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**

tárgyak mellett párhuzamosan széleskörű művészeti ismeretekkel rendelkeznek, a középfokú ilyen irányú szakiskolába felvételt nyerjenek, s ott magas szinten teljesítsenek.

A közművelődéshez kapcsolódó intézmények közül a Homokháti Kistérség minden településén található könyvtár és/vagy művelődési ház, illetve alapfokú művészetoktatási intézmény. Ezen kívül **Teleház** Ásotthalmon, Mórachalmon, Öttömösön, Röszkén, Ruzsán, Zákányszéken; **e-Magyarország Pont** Pusztamérgesen, Ruzsán (2 helyen is, a művelődési házban és a teleház-könyvtár épületében. Mindkét helyen eTanácsadók segítenek a lakosság kiszolgálásában) Öttömösön, Üllésen, Ásotthalmon és Mórachalmon működik. Bordányban a Faluházban működik Teleház és e-Magyarország Pont, Öttömösön pedig a Teleházban találhatják meg ez utóbbit a látogatók.

Emellett fontos megemlíteni a **civil szervezeteket**, melyek nagymértékben hozzájárulnak a kulturális javak terjesztéséhez. Ilyen pl. a Csutri Kulturális és Hagyományőrző Egyesület (Ásotthalom), FIKUSZ (Forráskút), „Esély” Móraalmi Szociális Magánalapítvány, Öttömösért Közhazsnú Alapítvány, Megújuló Öttömösért Közhazsnú Egyesület, Öttömösért Ifjúságért Alapítvány, Tesz-Vesz Közhazsnú Egyesület (Üllés), Zákányszéki Közművelődési Egyesület, Ruzsán a Ruzsa Községért Közalapítvány, Az Intelligens Faluért Egyesület, a Nagycsaládosok Egyesülete és a Ruzsai Baráti Kör Hagyományőrző Egyesület fejt ki kulturális tevékenységet programjai keretében.

3.1 Hagyományőrzés

A legjelentősebb kulturális programok, kiállítások, hagyományőrző rendezvények jelentős turisztikai vonzerővel bírnak, számos látogatót csalogatnak a térségbe, így a közművelődés és a turisztika egymásra gyakorolt hatását a fejlesztési irányvonalak kijelölésénél is figyelembe kell venni.

Az intézmények a klasszikus közművelődési feladatokon kívül alkotó, művészi közösségeket patronálnak, könyvtári tevékenységet látnak el, rendezvényeket, műsoros előadásokat, szakmai napokat, képzéseket szerveznek, helyet biztosítanak kluboknak, egyesületeknek. Reményeink szerint ezek a funkciók továbbra is fennállnak majd és az igényeknek illetve kapacitásaiknak megfelelően bővülni, színesedni fognak.

A települések egy része rendszeresen szervez olyan hagyományos rendezvényeket, melyek több évtizedes múltra tekintenek vissza. Ilyen pl. **Forráskút**, ahol a **Falunap** 1993 óta - minden év augusztus 20-a utáni szombaton – kerül megrendezésre; színpadi produkciókkal, sörátorral, gyermek és családi programokkal, játékokkal és vásárral várják a látogatókat. Az **Aratóünnep** minden év júliusának első, vagy második vasárnapján (gabonaérestől függően) kerül megrendezésre Forráskúton a Jerney János Művelődési Ház szervezésében. Az aratóünnep keretében helyi fiatalok a hagyományos kézi aratás, marokszedés, kévekötés stb. munkafázisait elevenítik fel, majd a Művelődési Ház udvarán régi cséplőgéppel dolgozzák fel a termést. *Arató ünnep helyett* 2008. óta **Forráskúti Folklor Fesztivál** címmel a népművészet (zene, tánc, tárgyalkotás, gasztronómia) jegyében szerveznek rendezvényt június végén. Tovább él viszont a településen a farsangvasárnapi **Tuskóhúzás**, mely a legrégebbi helyi hagyományt ápolja, valamint a szeptember végén

megrendezésre kerülő hagyományörző **Szüreti mulatság**, melynek keretében helyi fiatalok a hagyományos kézi szüretelés, illetve a borkészítés – szőlő darálása, préselése, mustkészítés - rejtelmeibe vezetik be az érdeklődőket. A rendezvény során lehetőség nyílik pincelátogatásra, borkóstolásra is, továbbá borkirállyal választás színesíti a programot. A napot szüreti bál zárja. A **templom búcsúja** „Jézus mennybemenetelének ünnepén”, a pünkösöd előtti vasárnapon van. Élt egy néphagyomány, mely szerint (a tatárjárás előtt) már állt itt egy templom, amely elsüllyedt, de jeles napok éjszakáján (Szt. György, Szt. István, Szt. Mihály), éjfélkor a beavatottak még hallhatják a harang kongását.

Az **öttömösi Spárgafesztivál** általában egy szakmai nappal, előadásokkal kezdődik, majd zenés, táncos hívogatóval, kórus, – és néptánc fellépésekkel, gasztronómiai bemutatókkal színesítik azt, végül tűzijátékkal zárul. A Spárgafesztivál első napján – a szakmai napon – kiállítás nyílik a spárgatermesztéshez illetve feldolgozáshoz kapcsolódó gépekből, ezeket működés közben be is mutatják.

Ezen a napon adják át 2008 óta a díszpolgári címet és az **Öttömös Községért Emlékérmet** is. A Spárgafesztivál és a Magyar László nap a testvértelepülések napja is, ahol a Horgosról, Kispacról, Ópálosról és Csíksomlyáról érkezett vendégeket fogadják.

A millennium évében négy település összefogásával – Balotaszállás, Öttömös, Pusztamérgecs, Ruzsa – egy emlékoszlop együttest állítottak fel a közigazgatási területük határán. Ennek a helynek van még egy érdekessége: Móra Ferenc író, a később róla elnevezett múzeum régészeként folytatott itt ásatásokat az 1920-as évek elején, amikor is egy Anjou- kori templomot és temetőt tárt fel. A „Négyeshatár” 2000 óta minden évben egy megemlékező ünnepség színhelyéül szolgál, melyet évente más település rendez.

A „falu kemencéje” lehetőséget nyújt a hagyományos ételek, a kelt kalács népszerűsítéséhez, rendezvényekkor azok elkészítéséhez. Az idős, tapasztalt „sütőasszonyok” a kemencés kalács elkészítésének bemutatásával továbbadhatják, megőrizhetik az utókornak ezt a nem mindennapi tudományt.

A **pusztamérgecsi Szüreti Fesztivál és Kakaspörkölt-főző verseny** minden év szeptember harmadik hétvégéjén kerül megrendezésre Pusztamérgecsen a Szüreti Fesztivál a bor ősi kultúrája előtt tisztelegve. A kakaspörkölt-főző versenybe csak az itt élő vendégfogadók vehetnek részt, akik a saját udvarukon főzik meg bográcsban a pörköltkülönlegességet és csodásan megterített asztalokkal várják a vendégeket. Emellett civil szervezetek is rendszeresen segítik a település kulturális életét, rendezvényeikkel, műsoraikkal, közösségi munkájukkal színesítve azt. (*Sport klub, Horgász klub, Tűzoltó Egyesület, Polgárőrség, „Őszikék” nyugdíjas klub és a Pusztamérgecsi Ifjúsági Szervezet.*) A falut körülveszi a csodálatos erdős, borókás táj, amelyet az önkormányzat 1995-ben védetté

nyilvánított. Ennek területe 100 ha amelyből a „**Mérgesi Puszt**a” területe 40 ha, a „**Mérgesi Láp**erdő” területe 60 ha. A védett terület rendeltetése, hogy őrizze a terület jellegét, értékeit, a vidék sajátos arculatát. Öttömös – Ruzsa – Balotaszállás – Pusztamérges település közigazgatási területeinek közös találkozásánál kerültek felállításra azok az emlékoszlopok, melyekre minden település ráfaragtatta a saját címerét, ezzel is emléket állítva a múltnak és jövőnek egyaránt. A „**négyeshatár**” ma szimbólummá vált, immár a falvakat összekötő közös pont, ahol évente egyszer együtt ünnepel a négy község lakossága.

Mórahalom vonzerejét a romlatlan természeti környezet, a csend, a jó levegő, a hagyományokon alapuló, élő gazdálkodási formák, a néphagyományok, a paraszti kultúra, a népi kézművesség ápolása, a színes kulturális programok, a szőlészet, borászat, vadászat, és termálfürdőjének gyógyereje adja. A terület növényvilága rendkívül gazdag, melyet bizonyít a védett **Csipaki semlyék**, vagy a **Tanaszi rét**, valamint a **Madarász tó**. A térségben túraútvonalakat szerveznek, melyek tervezésekor megpróbálnak a turizmus minden fajtájának és azok különböző igényeinek eleget tenni (gyalogos-, lovas-, kerékpártúra). A **Nagyszéksósi iskola és Ökoház** a kiindulópontja a **Móra-túra útvonalnak**, amely a környező települések jellegzetességeit, érdekességeit mutatja be gyalogos-, lovas- és kerékpártúrák alkalmával.

Régi ünnepekre, illetve új rendezvényekre épülő nyári fesztivál a **mórahalmi Sokadalom**, melyet a települési és a kisvárosi tradíciókra, homokháti sajátosságokra építve szerveznek meg, célja a homokháti kultúra minél szélesebb körben való megismertetése. A sokadalom egyrészt a már "bejáratott" programokra épül, így többek között az arató-, illetve a borünnepre, a fúvószenekari és az elszármazottak találkozójára, valamint a táncgálára. Emellett új elemek is színesítik a fesztivált, pl. festmény kiállítások, szakmai programok, megnyitóünnepségek, találkozók, a hétvégéken kulturális és szórakoztató műsorok több ezer vendéget vonzanak. Nemzetközi tánccsoportok, népszerű hazai előadók, együttesek vonulnak fel a nagyszínpadon, a Rendezvényház udvarán pedig a város és a kistérség gasztronómiai különlegességeit, homoki borait kóstolhatják meg a vendégek.

Egyházi jellegű rendezvény az Ünnepi mise és körmenet, **Úrnapi búcsú**, ami a katolikus hagyományok szerint zajlik Mórahalmon.

A város vonzereje elsősorban a 660, valamint az 1300 méter mélységből feltörő gyógyvizekben és a ráépülő szolgáltatásokban rejlik. A 39,5 °C-os, alkáli-hidrogén-karbonátos gyógyvízjódos jellegű, amely fürdő-és ivókúraként egyaránt kiválóan alkalmas. A fürdőben jelenleg 13 különböző, gyógy- és élményelemekkel gazdagított medence, valamint 4 féle szauna található. A településen megtalálható mindaz, amivel egy dinamikusan fejlődő fürdővárosnak rendelkeznie kell: nagy gyógyhatású termálvíz, színvonalas wellness

kezelések, kényelmes szálláshelyek, ízletes ételek és homoki borok, színes kulturális rendezvények, érdekes kirándulási programok.

Az **ásotthalmi Gátsori Tanyasi Ünnepséget** a tanyasi élet és a paraszti gazdálkodás megbecsüléséért szervezik. A programok között van a helyi általános iskola néptánc és színjátszó csoportjainak fellépése, díjak átadása, fotókiállítás, a gasztronómia ösvényein-kamra túra, Homokhát kincsei gasztronómiai sátor bemutatója, vesszőfonás bemutató, és sportprogramok. A Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár a közművelődés tere, amely megvalósítja a művelődési, kulturális, hagyományőrző, ismeretterjesztő funkciókat az itt élők számára. Kiemelt programok: Tavaszköszöntő Népzenei Találkozó, Majális, Pünkösdi Borünnep, Nemzetközi Megyejáró Fesztivál, Falunap és Kenyéráldás Ünnepe.

A Művelődési Ház keretein belül működik több mint 20 éve a Kézműves Szakkör, melynek egyes kezű tagjai gobelineket, szőtteket, hímzéseket készítenek, melyeket Ásotthalom mellett más településeken is bemutatnak kiállítások keretében. Ugyancsak itt működik 30 éve az Ásotthalmi Népdalkör, mely a népzene, népdal megőrzését és átadását tűzte ki célul. A 4 éve kialakított Tanyamúzeum a helyiségek berendezésével, a havonta megvalósított programokkal a paraszti életet hivatott bemutatni.

A **Ruzsai Falunap és Halászléfőző Versenyt** minden év május harmadik szombatján rendezik meg. Áldásosztás után megkezdődik a főzőverseny, emellett kulturális programok (asszonykórus, néptáncbemutató, testvértelepülések bemutatkozója stb.), tűzijáték, buli várja ez érdeklődőket.

A hagyományőrző **ruzsai lakodalmas** a helyi baráti kör szervezésében a 40-es, 50-es éveket, azok lakodalmi szokásait eleveníti fel. Ilyenkor feldíszített fogatokon viszik körbe a násznépet, a vőfély régi rigmusokat mond, és régi homokháti szokásként a vendégek is hoznak ételt-italt a vacsorához. **Tradicionális rendezvények:**

- A magyar kultúra ünnepén január 22-én vagy a hozzá legközelebbi szombaton **színházi előadással** várják a nézőket a művelődési házba.
- A **templom búcsúja** minden évben augusztus 6. utáni 1. vasárnapon van az Urunk Színeváltozása Templomban.
- A Falunap **főzőversenye** kibővült: mindenféle étellel nevezni lehet a versenyre. Kategóriánként 3-3 díj kerül kiosztásra: halászlé, pörkölt és egyéb kategóriában.
- 2008. óta minden **adventi vasárnapon** a Szent Erzsébet sétányon ünnepel a falu. Intézményenként 1-1 rövid műsort mutatnak be délutánonként: az első adventi vasárnap a művelődési ház; másodikon az óvoda; harmadikon az iskola; negyediken pedig az egyház.

- a művelődési házban több **művészeti klub és tanfolyamok** működik, amelyek hosszú évek óta szolgálják a lakosság ezirányú kiszolgálását: néptánc, modern tánc, citera együttes, asszonykórus, gerinctorna, női torna, kung-fu, német nyelvtanfolyam.
- minden év október 1-én köszöntik a **falu időseit** a művelődési házban.
- minden március 8-án köszöntik a falu férfiai a nőket a művelődési házban.
- minden év augusztus 19-én késő délután **Nemzetközi Megyejáró Fesztiválra** gyűlnek össze a Sportpályára felállított sátorba, ahol külföldi néptáncscsoportokat fogadnak.

Üllésen a **Falunapot** először 1994. október 23-án rendezték meg, majd a sok érdeklődőre való tekintettel az önkormányzat úgy határozott, hogy a falunapot tavasszal rendezi meg, köszöntve ezzel a jó időt, a természet újjáéledését. Hagyománnyá vált, s kinőve a művelődési házat, 2007-ben a vásártérre költözött, s ettől az időponttól kezdve június első hétvégéjén kerül megrendezésre számos koncerttel, programmal, színpadi produkcióval. Szintén Üllés nevéhez fűződik a **ZöldÜllés – Zöld Üllés**, melyet 2007-ben indítottak a Föld Napja alkalmából. A programra jelentkezők hulladékgyűjtésen, fa- és virágültetésen, kézműves foglalkozásokon, környezetvédelmi előadásokon vesznek részt. Az üllési **búcsút** minden év júniusában, a **gazdanapokat** pedig októberben rendezik meg, mindkettőn kirakodóvásárral, az utóbbin házi készítésű termékekkel, kóstolóval várják az érdeklődőket. Fontos megemlíteni az **adventi hétvégéket**, melyet a képviselőtestület hagyomány teremtő céllal indított 2006 decemberében, illetve a **Fonó Néptáncgyűttest**, amelynek 2007-ben volt a 30 éves jubileuma.

A faluban a művészeti tevékenységek közül a legnépszerűbbé a **néptánc** vált. Nemcsak a csoportban tevékenykedőket vonta be a tánc hagyomány felelevenítésébe, megőrzésébe, hanem az egész falu lakosságát megmozgatta. A családtagok, rokonok besegítettek a ruhák elkészítésébe, és biztosították a megfelelő családi háttérrel. A gazdasági, politikai, társadalmi szervezetek anyagi támogatással és fellépési lehetőségekkel segítettek. A falu több lakója pedig a helyi és környékbeli fellépéseken való részvételével mutatta ki szimpátiáját az együttes és a néptánc iránt.

A lakosok magukénak érzik a táncgyűttest, hiszen gyermekeik, unokáik, rokonaik táncolnak benne, és szívesen támogatják, mert sikereik, elismeréseik a település hírnevét öregbítik. Ma már nincs olyan táncműsor, amelyre ne értő közönségként ülhetne be a falu apraja-nagyja. Az együttes számos elismerésben részesült: több Nívódíjat, Kiváló együttes, Alkotói díjat, arany minősítést kapott.

Üllés község közel fél évszázados múlta visszatekintő népművészeti hagyományőrzését, a kézműves mesterségek gyakorlását a 2001. áprilisában megnyitott **Alkotóház** biztosítja. A település a Homokháti Kistérségben jelentős szerepet tölt be a hagyományőrzés,

hagyománytisztelet megvalósításában; évente alkotótábort szerveznek, melyet nemcsak a régióból, de az ország más tájairól is érkező látogatók nagy érdeklődéssel fogadnak. A **Helytörténeti Ház** épületében folyamatos kiállítás várja a látogatókat; itt a hagyományos népi elemek felelevenítésére „Alföldi tisztaszoba” és „Korabeli tanterem” került kialakításra.

Hagyományos programok, melyek a település apraját-nagyját megmozgatják: Újévi focikupa, iskolabál, karnevál, Fonósok farsangi bálja, nemzeti ünnep, Fontos Sándor Emléknap, Zöld Üllés – Zöldülés, Föld Napja, Kísérletező délután, Horgászverseny, „Együtt Egymásért” Családi Nap, Óvodai ballagás, Művészeti iskola tanérvzáró ünnepsége, Falunap, Falunap kupa sportnap, ÁFÉSZ kupa, gyereknap, Ballagás, Kenyérünnep, Egészségvédelmi hét, Anyatejes Világnap, Idősek világnapja, Területi Dalostalálkozó, okt. 23. megemlékezés, Községünk születésnapja – Sportnap, „Ovibál”, Fonós Mikulás, Luca napi alkotóház, Adventi hétvégék meglepetéssel, műsorral, Falukarácsony, Szilveszteri focikupa, Szilveszteri futás.

Bordányban a **búcsú** napja Szent István tiszteletére minden év augusztus 20-át követő vasárnapon van. Eredete az első kápolna 1859. augusztus 20-án történő szentelésére nyúlik vissza. A település jellegzetes, az Önkormányzat által hagyományossá emelt ünnepe 1993 óta a Pünkösdkor megrendezésre kerülő **Bordányi Falunapok**, ekkor adják át a Díszpolgári Címet és a Bordány Községért Emlékérmét is. A három napos kulturális és sporteseményeknek a Szent István tér, a Sportcsarnok és a Faluház parkja ad otthont.

Faluházban működő **Ősi kerámia** szakkör tíz éve működik Jenei Györgyné vezetésével, hagyományos, felrakásos technikával készült alkotásaikból állandó kiállítás tekinthető meg a Faluház galériáján mellyel őszinte csodálatot váltanak ki a látogatóknak.

A Nefelejcs Nyugdíjas klub 1974. február 13-án alakult, azóta is hetente rendszeresen tartja összejöveteleit a Faluházban. A környező települések nyugdíjas klubjaival ápolnak jó kapcsolatokat, szerveznek közös programokat, fellépnek a falunapon, kiállításokat szerveznek. A falu kemencéjében több alkalommal hagyományos kalács sütésével örvendeztették meg a különböző rendezvények résztvevőit.

Kulturális és Szabadidős Egyesület (KUSZA) 1998-ban alakult, működteti a Teleház és Információs Központot, tagjaiból a Bordányi Amatőr Színjátszó Kör, és 2004 óta egy helyi filmeket készítő csoport is alakult, szerkesztik a központ B.I.L.D. című belső lapját valamint rádió9 műsorát közvetítik. Az egyesület kulturális tevékenységéhez tartoznak többek között a nemzetközi csereprogramok, nyári napközis és faluvédő tábor, valamint a bordányi **Kultúra Napjának** létrehozása, megszervezése, itt adják át a „**Bordányi Kultúrájáért**” díjat. E nap hagyománya, hogy a Bordányi Amatőr Színjátszó Kör ekkor mutatja be a legújabb produkcióját.

A bordányi **Népdalkör** 2002-ben alakult Farkasné Illés Mária vezetésével, ünnepeken, helyi rendezvényeken rendszeresen fellépnek, kapcsolatot tartanak a környező települések népdalköreivel. A Faluházban több alkalommal szerveztek népzenei találkozót (Őszi Dalos Találkozó), minősítőket. Testvértelepülések találkozója keretén belül szerepeltek a romániai Delta, illetve a vajdasági Csóka településen. Felléptek a Kárpát-medencei Magyarok Kóruszövetségének ópusztaszeri és palicsi találkozóján. A népdalkör fontosnak tartja a helyi hagyományok ápolását, ezért sor került egy jellegzetesen dél-alföldi népi hangszer, egy tekerőlant beszerzésére.

Nemzetközi bordányi Rádióamatőr Találkozó augusztus első hétvégéjén kerül megrendezésre immár öt éve, a bordányi MTTSZ sportklub, a Szeged városi Rádióklub és a Faluház szervezésében.

A **Bordányi Ifjúsági Klub Egyesület (BIKE)** 2005-ben alakult családi hangulatú programok szervezésével a fiatalok összetartását, szabadidő hasznos eltöltését tűzte ki célul. Nemzetközi Ifjúsági Találkozót szerveztek a romániai Delta és a szerbiai Csóka testvérönkormányzatok fiataljai számára, cél a határon túli magyarság kultúrájának megismerése különböző szakmai, gasztronómiai és szabadidős programok keretében. Évente a Faluház parkjában szervezik és rendezik májusban a **Családi Napot**, szeptemberben a **Szabadtűzi Sütő-főző Fesztivált**.

Zákányszéken mindig nagy hagyománya volt a kultúra ápolásának, a hagyományok megőrzésének, átörökítésének a jövő nemzedék számára. E törekvés sokrétű tevékenység, és számos rendezvény formájában valósul meg. A **Zákányszéki Parasztkórus** (1964) és a **Zákányszéki Nefelejcs Citerazenekar** (1974), számos díjjal, sikeres fellépéssel öregbítették az elmúlt évtizedekben a település hírnevét. Nagy népszerűségnek örvend és a tradíciókat folytatva 2010-ben IX. alkalommal kerül megrendezésre a **Zákányszéki Böllérnap** a **Zákányszéki Közművelődési Egyesület** szervezésében. A kezdeti próbálkozást immár nagy érdeklődés övezi. Ezt jelzi a résztvevők magas száma, hiszen 2009-ben közel 800 főt vonzott a nagyszabású helyi rendezvény.

A **Zákányszéki Ifjúsági Önkormányzat** minden évben megszervezi tavaszi és őszi rendezvényét **Tavaszcsalogató** és **Szüreti Bál** címmel. Ismert előadók, a helyi művészeti csoportok, és kötetlen programok gondoskodnak a részt vevők jó hangulatáról, ezen kívül hagyományt teremtő közszégi rendezvények az **Aratóünnep**, a **Zákányszéki Falunapok**, és 2006 óta az **Adventi gyertyagyújtások**.

Ahhoz, hogy a felsorolt rendezvényekről és sikeres pályázatokról minél többen értesüljenek, fontos szerepe van a helyi és a kistérségi médiának. A **ZakaHom-e Egyesület** kiadásában jelenik meg az önkormányzat ingyenes kiadványa, a **Zákányszéki Kis Újság**, mely a

tájékoztatás fontos eszköze. A **Zákányszéki Életképek** az Egyesület ingyenes folyóirata, negyedévente megjelenő számaiban feldolgozásra kerülnek a helyi kulturális intézmények és műkedvelő csoportok történetei, az ünnepekhez kötődő hagyományok, és a munkával, szórakozással kapcsolatos népszokások. A kiadványok ingyenesen eljutnak minden zákányszéki háztartásba, valamint a www.zakanyszek.hu portálon is olvasható. Zákányszék honlapjának frissítéséről **Hírlevél** formájában közel 150 e-mail cím kap értesítést. A helyi hírek, események, fotók megjelennek a helyi, és a Homokhát TV Képújságában.

Fontos megjegyezni, hogy egyre több külföldi nemzetiségű de már magyar állampolgár lakik a településeken, így pl. német, olasz. Az ő kultúrájukra, hagyományaikra is tekintettel kell lennünk, hiszen közösségként a multikultúra igen nagy hangsúlyt kell, hogy kapjon!

2.Stratégiai területek

1.Közösségek

Egy közösség, - melyben a részvétel szinte korlátlan lehetőséget teremt a tájékozódás, az önkifejezés felé, s nem utolsó sorban átalakítja az egyén és közösség közötti kapcsolatokat egész rendszerét – biztos háttérrel ad a későbbi fejlődéshez. Ebben a „szövetségben” ötvöződnek a települések kulturális hagyományai, kifejezésmódjai, s részben ennek köszönhetően általánosan nő az érdeklődés egymás értékei (hagyományai, jellegzetességei) iránt.

A közösségek megerősítése a kulturális stratégia egyik súlypontja, hiszen a kultúra közösségekben él, jelképezi az összetartozást, megújító és megtartó erő, amely a közösségben fejt ki hatását. Cél, hogy helyi összefogást érjünk el, ehhez az „odatartozás tudatára”, a bizalom kialakulására van szükség, hiszen a családi és rokoni összetartozáson túl a többségnek a lakóhelye közösségei számítanak leginkább.

Gyengeségek:

- polgárok passzivitása
- bizalomhiány
- csekély társadalmi tőke
- együttműködési készség hiánya
- esélyegyenlőtlenség

Erősségek:

- Helyi kezdeményezések

- Bővülő kulturális kínálat
- Hozzáférési lehetőségek bővülése

Stratégia:

Jól működő, fejlődő **közösséget építeni** a gyengeségek megerősítése nélkül nem lehetséges. A **szakmai együttműködés más intézményekkel** (oktatási, ifjúsági, szociális) némely településen nem elégséges, s ez a fejlődés gátja lehet. Bátrabban ki kell aknázni az egyes területtel való együttműködés adta lehetőségeket! Célunk elérése érdekében a közösségi részvétel ösztönzését, az együttműködés feltételeit, és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását kell megteremteni pl. a munkanélküliek, idősek, fogyatékkal élők esetében. Olyan stratégiát kell kialakítani, amely ösztönzi a közösségek kialakulását, működését és együttműködését; s olyan közösséget, amely együtt dolgozik másokkal, alakítja a jövőjét, így nőhet a programokhoz, szolgáltatásokhoz hozzáférők aránya, s ebből következően a számuk. Kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon az újító, alkotó tevékenységek és befogadásuk számára a kedvező feltételek megteremtése. Napjainkban hangsúlyosabbá válik a digitális kultúra, amely a gyors és lényegre törő keresési módot népszerűsíti, ám a művészek számára ez egyben új kifejezési eszközöket is nyújt, s a hozzáférés is egyszerűbb. Az igényes kínálat bővítése, fenntartása a következő időszak fő feladata!

A fiatalok közösségeire építve lehetőség nyílna **fiatal tehetségek felkarolására**, ezért ösztönözni kell a különféle témájú versenyeket, kiállításokat, fesztiválokat.

Az idős emberek számára fontos, hogy a munkaerőpiacról való kivonulásuk után új közösséget találjanak, hogy megőrizze szellemi, fizikai egészségüket, így szükséges az ő számukra is megfelelő kulturális kínálat biztosítása. Az idősebb korosztály idegenkedik az új technológiától, azonban ha közösségben próbálják elsajátítani az „újdonságot”, nyitottabbá, oldottabbá válnak. Olyan programokra van szükség, amellyel a saját közösségükben erősíthetjük őket.

Példaként hozható fel Öttömös; több éve jól működő ifjúsági zenekara van a falunak, akik rendszeresen fellépnek a helyi és a környező települések rendezvényein. A falu helyiség biztosításával támogatja tevékenységüket, úgy, ahogy a két helyi nyugdíjas klubot is programjaik szervezésében.

A Homokháti Kistérség 2008-ban adott be egy **Közkincs-kerekasztal pályázatot**. Mórahalom Kistérség kulturális intézményei valamint kulturális feladatokat is ellátó szervezetei a Homokháti Kistérség Kulturális felemelkedése érdekében, az együttgondolkodás jegyében egy olyan szellemi műhely létrehozását célozzák meg, amelynek célja a szellemi erőforrások koncentrációja a kistérség kulturális stratégiájának megalkotásában. Emellett cél a

fiatal tehetségek felkutatása, helyi hagyományok ápolása, átörökítése, közös pályázati program készítése. Ez az összefogás volt az első jelentős lépés a közös jövő kialakítása felé.

A stratégia célja a közművelődési feladatok megújítása, új megvilágításba helyezése, melynek alapját az együttműködések és a helyi erőforrások képezik. Célja a helyi közművelődés fejlesztése a kistérségi és a regionális fejlesztési célok figyelembe vételével a jelenlegi intézményi forma megtartásával, valamint célja a kulturális élet szereplőinek együttműködése, a településeken élők elégedettségének, életminőségének növelése érdekében.

2. Kulturális örökség védelme

A kulturális örökséget a tárgyi és szellemi kultúra területén az előző nemzedékek hagyatékának az a része alkotja, melyet az utódok „megőrzésre érdemesnek ítétek”. Ám néha az bizonyul értékesnek, amit korábban nem tartottak annak, így szükséges a hagyaték minél teljesebb és pontosabb dokumentációja. Ide tartozik a tudományos feltárás, feldolgozás, állagvédelem, illetve az ezekhez történő hozzáférés biztosítása. Mivel folyamatosan gyorsul a technológiai fejlődés üteme, nőnek az ezzel kapcsolatos elvárások, így lépést kell tartanunk a fejlődéssel.

A Mórahalom Város Önkormányzat Tóth Menyhért Városi Könyvtár és Közösségi Ház vállalta, hogy a kistérség településeinek helytörténeti, **helyismereti** anyagait egy közös **adattárazisban** fogja össze. Ebben az adattárazisban a könyveken, folyóiratokon kívül képi dokumentumok is helyet kapnak, s ezeket településekként rendszerezve kereshetővé teszi.

A könyvtárak szerepe napjainkra jelentősen megváltozott és kibővült. A hagyományos dokumentumok őrzésén és szolgáltatásán felül ma már alapvető az elektronikus szolgáltatás, az adattárazis. Azonban ez nem minden települési könyvtárnak adatik meg, s ezért nem tekinthetők versenyképesnek, szolgáltatásai nem elégítik ki a lakossági igényeket. Célunk, hogy a pályázati kiírások folyamatos figyelésével lehetőséget biztosítsunk a kereshető adattárazis kiépítésére azokban a települési könyvtárakban, ahol erre saját erőből nincs lehetőség.

Többek között a közös pályázás lehetőségét is kihasználva alakult meg 2009. februárjában a **Homokháti Kistérségi Könyvtári Szövetség**, melynek működési területe a Homokháti kistérség és vonzáskörzete. Célja a szövetségbe tartozó könyvtárak segítése egymás tapasztalatainak átadásában, a helyi s már jól bevált kezdeményezések ismertetése, publikálása; azoknak a gyakorlati törekvéseknek és fejlesztési elképzeléseknek összefogása,

amelyek a szakmailag önálló, sajátos arculatú könyvtárak kialakítását tűzik ki céljukként, de egyben a kistérségi könyvtárak közötti szoros együttműködést is szolgálják, illetve együttműködés minden olyan társadalmi tényezővel, melyeknek célkitűzései nem ellenkeznek a szövetség célkitűzéseivel.

A **Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR)** kialakításával egy olyan helyet kívánunk létrehozni, ahonnan minden információforrás és dokumentum elérhetővé válik. E cél megvalósításában nagy szerep jut a Homokháti Kistérségi Szövetségnek, amely azon kívül, hogy a tagok erősségeit hangsúlyozza, támogatja azokat, össze tud fogni egy integrált adatbázist, amiben minden tagkönyvtár adatbázisa benne van és a felhasználót segíti a tájékozódásban hogy hol mit találhat meg.

3. Kortárs és nyitott kultúra

Azokat az alkotásokat, amelyek sem a piacon, sem a „műkedvelő elit” körében nem fogadnak szívesen, érdektelenség és az elutasítás fenyegeti. Fontos, hogy esélyt kapjanak a pályakezdő művészek, alkotók, hiszen társadalmunk megújulási képességét, versenyképességét, fogékonyságát ösztönzik, nem beszélve közösségalkotó erejéről. A fiatal festők, zenekarok, képzőművészek, írók kikényszerítik az intézmények modernizációját, s emellett szükséges a lakosság megfelelő tájékoztatása, a reklám minden csatornán. Cél tehát az értékteremtés és terjesztés, melynek egyik formája lehet a „köztéri művészet” is, melynek lényege, hogy nyilvános térben, a közterek adottságainak megváltoztatása nélkül kreatív alkotások születhetnek.

És ezzel át is térünk a nyitott kultúrára, hiszen a nyitott kultúra egyszerre jelenti a nyitottságot az újra, illetve hogy a kulturális javak mindenki számára hozzáférhetők. A kultúraközvetítés egyik alapköve a megfelelő fizikai infrastruktúra, az internet, ezek a feltételek azonban nincsenek meg minden településen. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakításával növeljük a digitális tartalmakhoz való hozzáférés esélyét.

A Magyar Információs Társadalom Stratégia alapján kidolgoztak egy kulturális tartalomfejlesztési programot, s hozzá kapcsolódóan a **Nemzeti Digitális Adattár (NDA)** egy keretrendszer hozott létre hogy a magyar nyelvű és magyar vonatkozású kulturális tartalmakat széles körben elérhetővé, használhatóvá és láthatóvá tegye. Az NDA egyrészt az interneten elérhető elektronikus tartalmak, másrészt a magyar nyelvű és vonatkozású digitális dokumentumok leíró katalógusa, gyűjteménye. Az adattárhoz csatlakozni önkéntesen, tartalmi megkötés nélkül lehet; a digitalizálandó anyag pontos leírását kell nekünk elkészítenünk, amit az NDA gyűjt és tárol saját rendszerében.

A **NAVA** a magyar nemzeti műsorszolgáltatói kötelespéldány archívum, amely audiovizuális tartalmakat gyűjt. Gyűjti az országos televíziók és magyar gyártású vagy magyar vonatkozású műsorait, de ezen kívül befogad helyi műsorszolgáltatói anyagot feldolgozási, tárolási célból. A NAVA rendszerhez a Tóth Menyhért Városi Könyvtár 2007 tavaszán már csatlakozott.

Célunk, hogy a kistérség könyvtárai és egyéb intézményei közül minél többnek legyen lehetősége digitális tartalmakat szolgáltatni, ezzel is lépést tartva a kor követelményeivel, elvárásaival, hiszen a sikeres tartalomfejlesztési projektek már mind a felhasználók aktív részvételére építenek. Fontos hangsúlyozni a média szerepét, a lehetőségek kiaknázását, legyen ez pályázati, gazdasági vagy egyéb lehetőség. Az új média új megjelenési felületet biztosít, ami hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez is. Ösztönözni kell ezért a folyóiratok online megjelenését, így azok nagyobb eséllyel jutnak el az érdeklődőkhöz.

4. A kistérség kulturális jelene, a jövő kulturális kistérsége

A stratégia célja egy komplex, jól megszervezett **iránymutató kidolgozása**, amelynél figyelembe vettük a kistérség **helyi sajátosságait, igényeit** s ezen specifikációk alapján határoztuk meg a fejlődés irányait. Meglehet, ez korán sem tökéletes, hiszen minden igénynek és elvárásnak nem tudunk eleget tenni, de közös és rendszeres munkával elérhetjük a várt eredményeket, s megelégedésül szolgálhatunk. Fontos, hogy a kultúrát, a kulturális életet népszerűsítő intézmények, csoportok megerősödjenek, számuk növekedjen, minőségi munkát végezzenek, s ha szükséges, összefogással erősítsék egymást, használják ki a kínálgató lehetőségeket.

A kistérség településeinek zöme **tanyás település**, főként mezőgazdaságból élő lakossággal. Van, amely az erdővilágával, van, amely országos szinten nevet szerzett boraival, szőlőivel, régészeti kincseivel erősíti a „csapatot”, ám sajnos a gyengeségek is éppoly szembetűnőek. Amellett, hogy az erősségeinket még erősebbé, még vonzóbbá kell tenni, szükséges a gyengeségek csökkentése. Pl. a külterületi lakosság szociális és egészségügyi ellátásának növelése, infrastrukturális fejlesztések támogatása, úthálózatok fejlesztése, a gyerekek óvodába és iskolába történő utazásának megoldása. Amíg ezek a problémák nem oldódnak meg, addig a lakosság jelentős hányadában nem alakul ki a kultúrára, a kulturálódásra való igény, hiszen először az alapvető, a létszükségletet érintő igények kielégítésére van szükség.

Kulturális szinten a meglévő intézményrendszerek fenntartása, továbbfejlesztése, erősítése, az **ifjúsági korosztály** bevonása a művelődési életbe, ehhez kapcsolódóan a

szükséges terek kialakítása, a személyi feltételek megteremtése a cél. A településeken működő közösségi ház, kulturális otthon, könyvtár, teleház stb. biztosítson helyet és lehetőséget az amatőr művészek, (színtársulatok, zenekarok, kézművesek) ifjúsági szervezetek megjelenéséhez, tehetségük bemutatásához s ezáltal hozza közelebb a fiatal korosztályhoz is a kultúrát. A fiatalok szórakozásához szükséges lenne egy olyan összetett közösségi tér kialakítása, ahol a különféle kikapcsolódási lehetőségek egy környezetbe koncentrálódnának, többféle igényt kielégítve (DVD-szoba, alkohol-, és füstmentes büfé, alkotóház, olvasóterem, internet-szoba, futball pálya stb.) szolgálna fejlett, a kor követelményeivel lépést tartó helyként.

Továbbá olyan környezetet és a társadalom minden területére kiterjedő feltételrendszert kell biztosítani számukra, hogy felnőtt koruk elérése után is a községben maradjanak, ott alkotó tevékenységükkel elősegítsék annak fejlődését.

A felnőtt korosztály számára a már korábban említetteken kívül olyan programok kivitelezése is cél, mellyel a munkaerőpiacra való be-, és visszalépést segítik, ösztönzik. A könyvtárak, teleházak nagy része rendelkezik E-tanácsadó munkatárssal, aki az e-közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben, ezek használatában segíti a lakosságot a szolgáltatások igénybevételében, az internetezésben. Emellett továbbra is fontosnak tartjuk a családi napok, **kulturális / hagyományőrző fesztiválok, sportesemények rendezését, ezek számának növelését**, a civil szervezetekkel való **együttműködés erősítését**, s a **pályázati lehetőségek feltárását**.

A családi napokhoz hasonlóan tervezzük egy „**kulturális hét**” elindítását, melynek szervezése a kistérségben minden évben más település feladata lenne. A program lényege, hogy egy-egy témára, aktualitásra, évfordulóra építve a szervező település bemutatja saját kulturális értékeit, hagyományait, bepillantást enged hétköznapijaiba, a munkafolyamatokba, így szakmai tapasztalatcserével is párosulna, s mindez színes programok kíséretében valósulna meg.

Általánosságban elmondható, hogy minden településen ellátott az óvodai nevelés, az általános iskolai oktatás és az alapfokú művészetoktatás. Működik gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, iskolai napközi. Ötödöskön 2009. január 1-jétől a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális Központ látja el a Gyermekjóléti és a Családsegítő Szolgálatot. Ez irányítja az idősgondozást és a Támogató Szolgálatot is.

Szükséges megjegyezni, hogy létezik kistérségi szinten egy Homokháti Iskolaszövetség, a „**HISZ**”. A magyar közoktatás fejlesztésének egyik kulcspontra az iskolák közötti partneri viszonyok kiépítése, s ebben a kistérségi iskolaszövetségnek meghatározó szerepe lehet. A homokháti kistérség iskolái NATRAFOR" GÖ PROGRAM néven 1997-ben dolgozták ki a kistérségi közoktatási együttműködés koncepcióját, melyben egy több szintűen zajló, közös fejlesztő munka alapelveit és feladatrendszerét határozták meg. 1998. június végén Mórahalmon megalakult, majd 2001. őszén civil szervezetként bejegyzésre került a Homokháti Iskolaszövetség.

Kistérségi ellátásban működik a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat, területi irodával, napi 8 órában. A szolgálat jól működik együtt a jelzőrendszer tagjaival: gyermekorvos, védőnők, óvodavezető, iskolaigazgató, tanyagondnokok, polgárőrség, rendőrség. A jelzéseket írásban küldik be, sok esetben közösen látogatják a családokat, rendszeresen eseti megbeszélést tartanak, konzultálnak. A szolgálat munkáját az iskolai gyermekvédelmi felelős is segíti.

A 0-3 éves gyermekek gondozásával kapcsolatban szakszolgálati feladatokat Mórahalom és Szeged lát el, a Homokháti Többcélú Kistérségi Társulás vállalt feladatként végzi a Mórahalmon kialakított szakszolgálati központban a gyógypedagógiai fejlesztést, korai fejlesztés- és gondozást, a fejlesztő felkészítést, a nevelési tanácsadást, logopédiai fejlesztést, a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást.

4.1Jövőkép

A Homokháti Kistérség egy pezsgő, programokban gazdag terület, ahol a kultúrák találkoznak, s ez a sokszínűség kihatással van a településekre, növelve ezzel versenyképességüket. A programok erősítik a helyi közösségeket, vonzzák a látogatókat és ezáltal az ott élők életminőségét is javítja.

Határozott lépéseket teszünk a lokális kultúra erősítése, a kulturális esélyegyenlőség és a párbeszéd megteremtése érdekében, hogy az identitástudat növelése ne csak hangzatos kifejezések, hanem valódi tartalommal bíró fogalmak legyenek. A közművelődési területen dolgozók segítségével a településeken élő emberek identitástudatának erősítése, a helyi értékek, hagyományok feltárása és tudatosítása nagyon fontos cél. Az értékörzés és értékteremtés céljait helyi szinten teremthetjük meg elsődlegesen, hiszen megfelelő alapok nélkül nincs mire építeni.

4.2Célok, elképzelések

A célok kialakításánál a települések saját koncepcióit, fejlesztési terveit, sajátosságait egyaránt figyelembe vettük. Mint már korábban említettem, olyan célokat tűztünk ki, melynek megvalósításakor az egyes települések sajátosságai, egyedi vonásaira tekintettel maradtunk.

Nagy hangsúlyt kap az

- életminőség javítása
- kapcsolatok kialakítása
- lokálpatriotizmus mélyítése de a nyitottság hangsúlyozása
- megfelelő közösségi terek kialakítása
- esélyegyenlőség biztosítása.

Rövid és hosszú távú rendszerezésben a **rövid távú céljaink:**

- a lakossági passzivitás megszüntetése
- intézmények programjainak bővítése, színesítése
- megfelelő technikai, infrastrukturális eszköz biztosítása a településeken a versenyképes szolgáltatás biztosításáért
- közös pályázati lehetőségek megragadása, pályázati programok kivitelezése
- lehetőség biztosítása fiatal és/vagy amatőr művészek tehetségének kibontakozásához
- jó kapcsolat kialakítás a már meglévő és leendő partnerekkel (intézmények, fenntartók, egyházak, kisebbségi önkormányzatok), az oktatás és a kultúra együttműködésének további erősítése, szülessenek továbbra is olyan közös akciók és programok, amelyek gazdagabbá, színesebbé és hatékonyabbá teszik mind az iskolai, mind az iskolán kívül a gyerekeket érő kulturális hatásokat
- művelődési, közösségi igények kiszolgálása a kisgyerekkortól a felnőttkoron át a nyugdíjasokig – a gyerekek, felnőttek, idősek minél változatosabb formában részesüljenek a kultúra befogadásának és művelésének élményében
- a gyermek- és ifjúkori kulturálódás erősítése
- eredményesen segíteni a mindennapi kultúra fejlesztését, településünk értékeinek megismerését, gyarapítását
- közgyűjteményi feladatellátás támogatása és fejlesztése

Hosszú távú céljaink:

- esélyegyenlőség biztosítása a kulturális életben, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, hiszen az esélyteremtő programok akkor lehetnek sikeresek, ha az érintettek

részvételével jönnek létre; a hátránnyal küzdők bevonása a kulturális tevékenységekbe, tehát ezen a téren is az esélyegyenlőség biztosítása, közösségépítés

- kulturális örökségvédelem

- a kultúra, a kulturális javak fontosságának széles körben való elismertetése

- minőségelvű irányítás és szemlélet

- az idegenforgalom növelése

- életminőség javítása

- A kulturális fejlesztések megfelelő hangsúllyal kerüljenek be a település fejlesztési terveibe, mely alapjául szolgálhat az egységes és összehangolt fejlesztéseknek

- a települések lakosainak egyéni és közösségi kulturális jólétének növelése, az egyéni alkotóerő erősítése, a kulturális versenyképesség növelése

- tevékenyen részt venni a rendelkezésre álló eszközeinkkel a lakosság életminőségének javításában, kialakítani azokat a készségeket, amelyek alkalmassá teszik őket a változásokhoz való alkalmazkodni tudásban, s nem utolsósorban segíteni aktivizálni azokat a cselekvő, kreatív erőket, amelyek a fejlődés alapját képezik

- az egész életen át tartó tanulás támogatása

- új-régi közösségek elérése, az általános műveltség növelése, különböző közösségeket fogékonnyá tétele a minőségi kultúra iránt, amely erősíti a tanulási készséget, a nyitottságot, a kulturáltságot

Fontos észrevenni, hogy a közművelődés szerepének változásával jelentősége is felértékelődik, hiszen mindannyiunk felelőssége a jövő generációja számára megőrizni és átadni azokat az értékeket, amelyek meghatározóak, nagy fontossággal bírnak.

4.3Eszközök

- Ahhoz, hogy felhasználó- és közösségbarát intézményeket hívjunk életre, fontos az otthonos berendezés és a figyelmes, kedves szakember

- Szolgáltatások bővítése

- Megfelelő technikai, tárgyi eszközök beszerzése nélkül korszerű kultúraközvetítés nem lehetséges

- Együttműködési formák kialakítása a programok kivitelezése során, illetve szakmai területen

- Menedzsment, marketing. Hiszen egy olyan intézmény, amely magát jól el tudja adni, sokkal közelebb kerül a célközönséghez, ezáltal népszerűbb és a későbbiekben a kulturális élet meghatározó pontja lesz.

IV. Ellenőrzés, felügyelet, felelősség

A tervezetek sokszereplősek, amelyben közös feladat hárul a hagyományos közművelődési- közgyűjteményi szakemberekre, a civil szervezetekre, a nemzeti és etnikai kisebbségek csoportjaira egyaránt. A végrehajtás során egyeztetésre van szükség mind a települések, mind az intézmények, mind a fenntartók, mind pedig a lakosság, a fogyasztó szintjén. Ő az, aki visszajelzéseivel a leginkább befolyásolni tudja a későbbi munkát, hiszen őt akarjuk megnyerni, kiszolgálni. Ha jó munkát végzünk, pozitív visszajelzéseket kapunk, a tervezett programokat tovább folytathatjuk, ha pedig szükséges, módosítanunk kell az eredeti elképzeléseken.

Szükséges a 2-3 évenkénti ellenőrzés, ez alatt az idő alatt érkeznek pozitív és negatív visszajelzések, melyek kiindulópontként szolgálnak. Ezekre az összejövetelekre beszámolók készülnek az eddig elért eredményekről, hiányosságokról, a koordináló feladatot a kistérségi közművelődési referens látja el. Lokális szinten a települési művelődési házak, könyvtárak, faluházak, egyesületek, szervezetek és annak fenntartói döntenek a szükséges lépésekről, Kistérségi szinten pedig a Társulási Tanács.

V. Operatív programok

Az operatív programok alatt azokat a rövid távú terveket soroljuk fel, melyek a kultúra területén mennek végbe. Elsősorban a települések már meglévő rendezvényei, hagyományai kapnak hangsúlyt, másrészt -pályázatoktól függően- azok az infrastrukturális vagy egyéb fejlesztések, melyek szintén a kultúra területén zajlanak. Településenként lebontva tehát azok a célok következnek, melyekkel a települések továbbra is fenntarthatják turisztikai vonzóerejüket, tovább erősíthetik kiváló együttműködési kapcsolataikat és nem utolsó sorban fejleszthetik, színesíthetik kultúrájukat.

Ásotthalom

- Rendszeres, hagyományos nagy programjainak (Tavaszköszöntő Népzenei Találkozó, Majális, Pünkösdi Borünnep, Gátsori Tanyasi Ünnepség, Falunap és kenyéráldás ünnepe) megrendezése a továbbiakban is
- Együttműködés, együtt gondolkodás, közös tevékenykedés kialakítása a 2011-ben elkészülő Gátsori és Kissori Községi helyekkel.
- Intézmények, civil szervezetek mind szorosabb bevonása, együttműködések szélesítése pl. pályázatok terén

- Saját csoportjainak működésének bővítése, esetleges átalakítása – pl. Kézműves szakkörben új tevékenység bevezetése, Nyugdíjas klub és Népdalkör kapcsolatainak szélesítése
- Már jól működő kistérségi kapcsolatok (Öttömös, Zákányszék, Mórahalom) további fenntartása és kiterjesztése a többi településre
- Könyvtári informatikai rendszer, eMagyarország pont fejlesztése
- Könyvtár udvarának hasznosítása, szabadidős tevékenység rendezésére alkalmassá tétele
- Művelődési ház külseje után belső felújítás megvalósítása
- Határon túli kapcsolatok (Királyhalom, Kászon) erősítéseként további közös programok megvalósítása
- Hagyományaink, szokásaink megőrzése, átadása érdekében kiállítások, rendezvények szervezése

Mórahalom

- A város hagyományos rendezvényeinek további megrendezése, melyben a főszerepet az

Aranyszöm Rendezvényház vállal. A ház egész évben várja vendégeit, kicsiket és nagyokat változatos programjaival: újévi koncertet ad minden év január első napjaiban a Mórahalmi Fúvószenekar, Évközben szakmai előadások, a térségi alkotókat, művészeket felvonultató kiállítások, Homokszemek címmel kulturális szomszédoló, kórus-, fúvós-, néptánc-,

társastánc találkozók több ezer vendéget csalogatnak a Rendezvényházba. A helyiek és a térség lakosságának örömére minden évben újabb színdarabot mutat be a Mórahalmi Színtársulat. Nyáron pedig a már korábban említett Homokháti Sokadalomé a főszerep.

- A **Cacao Club Ifjúsági Ház** az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően továbbra is várja

látogatóit rendezvényeire: a földszinten táncter, színpad és kiszolgáló helyiség, és egy külön bejáratú Ifjúsági Információs Pont, az emeleten berendezett közösségi térben internet szolgáltatás várja a látogatókat. 2009-től az épületben ifjúsági információs pontot alakítottak ki és havonta egy alkalommal ingyenes jogsegély szolgálat áll rendelkezésre. Az

épület 2008-tól a szabadidős-szórakoztató rendezvények mellett városi ifjúsági közösségi térként működik. Ezen funkciókat a továbbiakban is fenn kívánjuk tartani.

- 2009-ben nyílt meg a Homokháti Emlékház, amely a mórahalmi lakosok által összegyűjtött és közreadott tárgygyűjtemény, amely lakóterek szerinti csoportosításban mutatja be a

mórahalmi lakosság egykori élettereit. Az önkormányzat által megvásárolt és felújított épület udvarán a közeljövőben egy hagyományos rétes sütőde és egy szabadtéri gyűjtemény kialakítását tervezik.

• **A Tóth Menyhért Városi Könyvtár és Közösségi Házban** ebben az évben megtörténik a TIOP1.2.3. "Tudásdepó-Expressz" pályázat eredményeként a bejárati ajtó cseréje, ezzel is segítve a kerekesszékes, illetve babakocsival közlekedőket. A TÁMOP 3.2.4 pályázat kapcsán a 2010-2011-es évben, a Somogyi Könyvtárral, Algyő, Hódmezővásárhely, Kistelek, Mindszent könyvtárával és a Bibliotéka Könyvtárral konzorciumban egy közös, Csongrád megyei helyismereti adatbázist hozunk létre. A könyvtárban található a **Homokháti Kistérségi Könyvtári Szövetség** székhelye, melynek célja, hogy térség lakosságát minél jobban szolgálja a kultúra, ezen belül az olvasás, az informatika, az információhoz jutás, a szabadidő hasznos eltöltése területén. További célja, hogy a szakemberek képzésében, továbbképzésében szervezetteryen vegyen részt, illetve a pályázati programok megvalósításában közös terveket dolgozzanak ki.

• **Az Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő** az elmúlt években teljesen újjászületett, s a fejlesztések tovább folytatódnak. A térségben egyedülálló fedett fürdőszárny kivitelezése jelenleg is zajlik, speciálisan gyermekeknek tervezett élményfürdő kerül kialakításra és várhatóan 2010 októberében nyitja meg kapuit a nagyközönség előtt. Ezzel párhuzamosan zajlik a fürdő gyógyászati bejáratának bővítése, valamint a Hotel Colosseum kivitelezése.

Pusztamérges

- IKSZT pályázaton belül a helyi művelődési ház felújítása várható, a pályázat első fordulója nyert- a munkálatok kezdete évvégén vagy jövőre várhatóak.
- A közönségben működő Tourinform Iroda a művelődési ház felújítás során új arculatot kap és utcára néző bejárattal, kijárattal lesz ellátva a névhasználati szerződésnek megfelelően.
- A hagyományörző Szüreti Fesztivál és Kakaspörkölt-főző Verseny eddig 15 alkalommal került megrendezésre- ezután is minden évben megrendezésre kerülő rendezvény,-amely tiszteleg a bor őskultúrája előtt és a gasztronómia része pedig bemutatja a falusi turizmusba bekapcsolódó vendégfogadó házakat, mint nyitott otthonokat.
- A minden évben hagyományosan megrendezésre kerülő programjaink megőrzésére továbbra is törekszünk, ilyenek a „Legvirágosabb Ház program”, „Hármas határ találkozó”, „Négyes határ találkozó”, „Gólya program”, Pusztamérgesi kupa, „Tök-Dök fesztivál”, Egészségnap,

Baba-Mama Klub, LAN Party, Jótékonyági- és farsangi bálók, Sportnap, Falukarácsony és könyvtári foglalkozások. (Ezeket részletesebben lásd a települések bemutatásánál)

- A rendezvénynaptárban szereplő jelentősebb rendezvényeinket is megtartani kívánjuk: nemzeti megemlékezések, Nőnapköszöntő estek, Falukarácsony, falutélapó, Intézményi bálók és egyéb rendezvények, Civil szervezetek rendezvényei, stb.)
- A falusi turizmusba bekapcsolódó vendégfogadók vendégéjszaka számának növelése céljából a település társkiállítóként igyekszik részt venni a szakmai kiállításokon, megjelentet dvd anyagot a kínálatokból(szálláshelyek, látnivalók, stb.) és a község honlapját folyamatosan frissítve adjuk közzé program és szálláskínálatunkat.

Ruzsa

- Jelenleg külön épületben található a művelődési ház és a könyvtár. Terveik szerint az IKSZT pályázat megvalósításával ismét egy helyre hozható a kultúra Ruzsán. A mai statisztikai adatok szerint több mint 17ezer dokumentum várja a látogatókat. Gyűjtik a helyismereti értékeket, számítógépekkel kiegészítve naprakész információszolgáltatásra törekednek. A könyvtárban zajló rendezvényekkel hívják fel a lakosság figyelmét az olvasásra. Évente legalább egyszer szerveznek író-olvasó találkozót, kézműves foglalkozást és könyvtári vetélkedőt, apró ajándékokkal jutalmazva a résztvevőket.

Öttömös

- A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása által az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-alföldi Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott "Homokháti komplex szociális alapellátási és gyermekjóléti intézmény létrehozása" című pályázaton 75 566 675 Ft összegű támogatást nyert Öttömös és Pusztamérges. Ebből az összegből fog felépülni az idősek nappali foglalkoztatója, amely szintén a közösségeket erősíti. Ez a hely arra is alkalmas teremt, hogy megismertessük őket az információs technológiákkal.
- Jelenleg is folyik szintén pályázati pénzből a falu központjában egy jelentős beruházás. Egy régi, romos épület helyén parkot alakítanak ki, parkolót, ezzel is a falusi turizmus fellendítése, a kulturált közterületek kialakítása, a komfortosabb lakókörnyezet kialakítása a cél. Ezzel is növelve természetesen a falu lakosságmegtartó vonzerejét.

Üllés

- Táncos tábor, alkotóházi tábor, pályázati támogatástól függő egyéb táborok, Alkotóház – orgoványi csoport fogadása, pályázati támogatástól függő egyéb rendezvények megrendezése
- Hagyományos, a település minden korosztályát megmozgató programok megtartása

A programokat a Hagyományőrzés pontnál bővebben részletezzük.

- Kultúrát támogató beruházások: A többfunkciós **Déryné Kulturális Központ teljes rekonstrukcióját** ezév május végére tervezik, (négy pályázati forrásból valósítják meg: a DAOP-ból 50 millió forintot, a Leki pályázaton 26 millió forintot, az ÖTM-től pedig 4 millió forintot nyert a település. Az MVH-tól 10,5 millió forintot remélnék, amelyből az intézmény környezetét szeretnék rendbe rakni. Az épület felújításának összköltsége 115 millió forint, így a település mintegy 25 millió forint önerővel szállt be a beruházásba. A könyvtár, az állandó kiállítóterem és a felújított nagyterem mellett civil szolgáltató központként is működik majd, ahol helyet kapnak a nyugdíjasok és az ifjúsági szervezetek is.), **a nagy iskola teljes akadálymentesítése, a forráskúti és az üllési iskola társulása**, (melynek révén tavaly 64 millió forintot nyertek digitális táblák, laptopok, projektorok vásárlására, továbbképzésre, illetve egy újabb sikeres pályázat esetén az iskola majd mindegyik tanulója laptophoz juthatna, amit az iskolában használhatna.) **az Erdei Iskola felújítása** (az energetikai korszerűsítésre és eszközbeszerzésre 53 millió forint pályázati pénzt nyertek, a beruházás során napkollektorokat és egyedi biológiai szennyvíztisztítót is telepítenek)
- Turizmusélénkítő beruházások: **kerékpárút fejlesztés, piacolás** hagyományának feléléstése
- Civil szervezetek pályázatainak koordinálása: A Remény Nagycsaládos Egyesületnek a Csongrád Megyei Önkormányzat elnöki külön keretére benyújtott pályázatából valósult meg a piacatadó ünnepség, amely húsvéti alkotóházi foglalkozással volt összekötve, illetve a Fonó Alapítvány pályázata a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz, amelyből 10,5 millió forintot várnak és a Déryné Kulturális Központ környezetét kívánják rendbe rakni.
- Egyéb beruházások: Szociális gondozóház kialakítása (50 millió forintot nyert a pályázat)
- További tervek: Bölcsőde bővítése, az alkotóház nagyobb, felújított helyre, az Üllés, Felszabadulás u. 28. alá való költöztetése, vendégház kialakítása

Zákányszék

- A Zákányszéki Parasztkórus és a Zákányszéki Nefelejcs Citerazenekar Működését a jövőben is segíti a Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár, valamint a Zákányszéki

Közművelődési Egyesület. 2010-ben kórustag toborzót hirdettek, az új tagok felvételével szeretnék az utánpótlást biztosítani.

- **Zákányszék Község Önkormányzata a „Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár szolgáltatásbővítési célú infrastrukturális fejlesztése”** címmel DAOP-os pályázattal 50 millió forint értékű támogatást nyert, 3 millió forint önerő biztosításával. A projekt során a művelődési ház teljes körű fűtése korszerűsítésen és akadálymentesítésen esik át. Beépítésre kerül a tetőtér, ahol egy 120 m²-es, korszerű könyvtár kerül kialakításra. A mozgásukban korlátozott olvasók lift segítségével közelíthetik meg a könyvtárat. A felújítást követően a jelenleg egy épületben működő teleház, könyvtár, falugazdász iroda átkerülnek a művelődési házba, ahol kulturális és információs központként működnek tovább együtt.
- **A Zákányszéki Általános és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény** a 2010-es évben az infrastrukturális, informatikai fejlesztést végzi a TIOP 1.1. pályázattal. A 2009 óta Ökoiskolaként működő intézmény szakkörök, előadások, túrák segítségével hívja fel a gyerekek figyelmét a környezettudatos magatartásra.
- **A hagyományos ünnepek (Zákányszéki Böllérnap, Tavaszcsalogató és Szüreti Bál, Aratóünnep, a Zákányszéki Falunapok, az Adventi gyertyagyújtások) megőrzése**

VI. Összegzés

Erősségek <ul style="list-style-type: none"> - szakemberek megléte és bevonása - tapasztalat - kínálat gazdagsága - változtatni akarás - A helyi kultúra védelme, ápolása (intézményesítve: alkotóházakkal, emlékházakkal, művelődési központokkal) - Helyi alkotók aktivitása 	Gyengeségek <ul style="list-style-type: none"> - épületek rossz állapota - széthúzás a lakosok között (passzivitás) - anyagi tőke hiánya - tanyás szerkezetű települések
Lehetőségek <ul style="list-style-type: none"> - a meglévő és leendő kapcsolatok megtartása, felkutatása - Ágazati együttműködések - Nyitás új szakterületek felé - pályázatok, források figyelése - Meglévő terek, humán erőforrások erősítése - Népszerűsítés, tájékoztatás 	Veszélyek <ul style="list-style-type: none"> - Támogatás hiánya - Forráshiány - Összefogás hiánya - Szakmai jövőkép instabilitása

A térségi szakembereknél megvan a megfelelő szakértelem, a tenni akarás vágya, ám sokszor falakba ütköznek, a passzivitás, érdektelenség falába illetve a támogatás hiányába. Ez utóbbi kiküszöbölésére nagyon fontos a megfelelő pályázati lehetőségek folyamatos figyelése, kiaknázása. Így akár megfelelő számítógéppark, közösségi tér kialakítására is lehetőség nyílhat.

Továbbra is fenn kell tartani a kapcsolatot a már meglévő támogatókkal, ám emellett keresni kell az újakat, ezzel továbbra is felhívhatjuk a figyelmet az általunk képviselt értékek fontosságára. Így például a kulturális programok és a turizmus összekapcsolására is lehetőség nyílik, ha olyan turisztikai programokat tervezünk, melyek a térséget népszerűsítik, megismertetik hagyományait, kultúráját.

Mindez azonban összefogás és támogatás nélkül szinte semmit nem ér. Gróf Széchenyi István gondolatával zárva: „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen.”

1. számú melléklet

Cselekvési terv

A cselekvési terv feladatokat és elérendő eredményeket fogalmaz meg 2011-2013 folyamán.

A cselekvési terv 4 fő tevékenységi területet jelöl meg:

1. A résztvevő
2. Személyi feltételek javítása
3. Fenntarthatóság
4. Technológiai fejlődés és eszközök

1. A résztvevő

Célkitűzések:

A kulturális programok szervezésének középpontjában a felhasználók igényei álljanak. A cselekvési terv minden felhasználónak biztosítani kívánja a jogot a kulturális örökséghez - nemtől, végzettségtől, társadalmi helyzettől, vallási és etnikai hovatartozástól függetlenül, összhangban a szerzők és tulajdonosok jogainak védelmével.

Alapelvek:

Az átláthatóságnak, a származási helynek és a hitelességnek több figyelmet kell szentelnünk.

Javasolt tevékenységek:

- A kulturális szektor szerepének növelése
- Szorosabb kötelékek kialakítása kulturális és oktatási szervezetekkel / intézményekkel

Felelős: kulturális referens

Határidő: 2013. december

2. Személyi feltételek javítása

Célja:

A szakemberhiány, szakember ellátottság egyenetlenségének megszüntetése. Szakmai segítségnyújtás az esetlegesen szakember nélküli településeken, szakemberképzés.

Alapelvek:

A kulturális területen dolgozó szakemberek területen belüli eloszlása rendkívül egyenetlen. A szakemberek sokszor túlterheltek, mert egy személyben kell ellátniuk minden kulturális területen elvégzendő feladatot. A várható hatások között szerepel a gazdaságfejlesztés, a szakemberhiány vagy leterheltség megszüntetése, a helyi lakosok esélyegyenlőtlenségének csökkenése a kultúrafogyasztás területén, az életminőség javulása, a település és a kistérség

megtartó erejének növekedése.

Javasolt tevékenységek:

- Pályakezdő (álláskereső támogatáson lévő fiatalok átképzési lehetőségének keresése)
- Helyi kötődésű szakemberek feltárása, bevonása a munkába
- A környező települések szakembereinek találkozója, tapasztalatcsere céljából
- Települési, intézményi (Művelődési Ház, Könyvtár) összefogással megvalósuló közös események szervezése

Felelős: kulturális referens

Határidő: 2013. december

3. Fenntarthatóság

Célkitűzések:

Fenntartható és folyamatosan növekvő homokháti kistérségi kulturális örökség létrehozása.

Alapelvek:

Napjainkban egyre inkább növekszik a digitalizálás szerepe a kulturális szférában is, ugyanis az elkövetkező évek országos szintű feladata lesz a kulturális örökség védelme, megőrzése és minél magasabb szinten való szolgáltatása. Ennek érdekében kezdődtek el az elmúlt években a könyvtári állományok és egyéb kulturális területek értékeinek digitalizálási folyamatai – mindez szervezett formában.

Ezt alapul véve az elkövetkező években a fenntarthatóság érdekében fontos a digitális tartalmak létrehozásának ösztönzése a szerzői jogi szabályozás tiszteletben tartása mellett.

Javasolt tevékenységek:

- Gazdasági fenntarthatósághoz költségcsökkentési stratégiák kidolgozása
- Előtanulmányok kidolgozása pályázati forrásokhoz amely a kulturális intézményeknek az egy nagy összegű támogatás helyett folyamatos költségvetést biztosít.
- A fenntartható alkalmazások és az állami bevételek megteremtését célzó lehetőségek terjesztése.

- A homokháti kistérségi „értékek” adatbázisba rendezése már megtörtént, azt adatbázisba foglalni az országos irányelvek alapján.

Felelős: kulturális referens

Határidő: 2013. december

4. Technológiai fejlődés és eszközök

Célkitűzések:

A technológiai fejlődés folyamatos követése, valamint szoros kapcsolatok kialakítása a kulturális közösségek, intézmények, szakterületek között. A helyi igényeknek megfelelő közösségi szintér biztosítása.

Alapelvek:

A kultúra fogyasztás fontos helyszíne egy olyan közösségi szintér, ahol a kulturális javakhoz való jutás feltételei mindenki számára biztosítottak.

Javasolt tevékenységek:

- A technológiai fejlődések folyamatos követése - a már meglévő kezdeményezésekre lehet építeni.
- A technológiai fejlesztések elősegítése a kulturális, technológiai és felhasználói közösségektől illetve pályázati forrásokból.
- Közös irányelvek kidolgozása
- Technológiai képzési lehetőségek elősegítése
- Olyan közösségi tér kialakítása, ahol a fiatalok, idősök szívesen találkoznak. Mindezek megvalósításához fontos a különféle pályázatok (IKSZT, DAOP, TAMOP, TIOP) felkutatása, partnerek tájékoztatása a Közkincs Kerekasztal üléseken.
- Fenntartók ösztönzése

Felelős: kulturális referens

Határidő: 2013. december

Ásotthalom

•Rendszeres, hagyományos nagy programjainak (Tavaszköszöntő Népzenei Találkozó, Majális, Pünkösdi Borünnep, Gátsori Tanyasi Ünnepség, Falunap és kenyéráldás ünnepe) megrendezése a továbbiakban is

- Intézmények, civil szervezetek mind szorosabb bevonása, együttműködések szélesítése pl. pályázatok terén
- Saját csoportjainak működésének bővítése, esetleges átalakítása
- Már jól működő kistérségi kapcsolatok további fenntartása és kiterjesztése a többi településre
- Hagyományaink, szokásaink megőrzése, átadása érdekében kiállítások, rendezvények szervezése
- Táncgála szervezése
- Az Unióban a Tanyakért Egyesület és az Ásotthalom - Kissorért Egyesület koordinálásában rendezvények szervezése

Mórahalom

- **A város hagyományos rendezvényeinek további megrendezése**, kiemelt figyelmet fordítva a nyár elején szervezendő **Homokháti Sokadalomra**.
- **A Móraalmi Információs Portál** fenntartása és fejlesztése
- A 2009-ben nyílt meg a **Homokháti Emlékház**, amelynek udvarán a közeljövőben egy hagyományos rétes sütőde és egy szabadtéri gyűjtemény kialakítását tervezik.
- **A Tóth Menyhért Városi Könyvtár és Községi Ház** sikeres pályázatoknak köszönhetően kialakítja a számítógépes kölcsönzést, online adatbázist, kistérségi központként és a Homokháti Kistérségi Könyvtári Szövetség alapítójaként részt vesz a tevékenységek koordinálásában. Akkreditált felnőttképzési intézményként programokat bonyolít le.
- Az **Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő** az elmúlt években teljesen újjászületett, s a fejlesztések tovább folytatódnak.

Pusztamérges

- IKSZT pályázaton belül a helyi művelődési ház felújítása zajlik.
- A Tourinform Iroda a művelődési ház felújítás során új arculatot kap és utcára néző bejárattal, kijárattal lesz ellátva a névhasználati szerződésnek megfelelően.
- A hagyományörző Szüreti Fesztivál és Kakaspörkölt-főző Verseny ezután is minden évben megrendezésre kerül.
- A minden évben hagyományosan megrendezésre kerülő programjaink megőrzésére továbbra is törekszünk, ilyenek a „Legvirágosabb Ház program”, „Hármas határ találkozó”, „Négyes határ találkozó”, „Gólya program”, Pusztamérgesi kupa, „Tök-Dök fesztivál”, Egészségnap,

Baba-Mama Klub, LAN Party, Játékonysági- és farsangi bálók, Sportnap, Falukarácsony és könyvtári foglalkozások. (Ezeket részletesebben lásd a települések bemutatásánál)

- A falusi turizmusba bekapcsolódó vendégfogadók vendégéjszaka számának növelése céljából a település társkiállítóként igyekszik részt venni a szakmai kiállításokon, megjelentet dvd anyagot a kínálatokból (szálláshelyek, látnivalók, stb.) és a község honlapját folyamatosan frissítve adjuk közzé program és szálláskínálatunkat.

Ruzsa

- Az IKSZT pályázat megvalósításával ismét egy helyre hozható a kultúra Ruzsán.
- A könyvtárban zajló rendezvényekkel hívják fel a lakosság figyelmét az olvasásra. Évente legalább egyszer szerveznek író-olvasó találkozót, kézműves foglalkozást és könyvtári vetélkedőt, apró ajándékokkal jutalmazva a résztvevőket. (Ünnepi Könyvhét, A „Költészet napja”, Kirándulóknak útikönyvajánlás a könyvtárban és Internetes útvonal-ajánlás, Könyvtárnapok – zenés irodalmi műsor, vetélkedő, olvasók köszöntése, stb.)
- A művelődési ház tervei között szerepel a hagyományos játékonysági bálók, ünnepekhez kapcsolódó programok (Nőnap kiállítás, Húsvéti kézműves foglalkozás, Táncháztalálkozó, Apák napja, Nemzetközi Megyei Fesztivál, Hagyományőrző Lakodalmas rendezvény, Kerékpárverseny stb.) szervezése

Öttömös

- A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása által az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-alföldi Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott "Homokháti komplex szociális alapellátási és gyermekjóléti intézmény létrehozása" című pályázaton 75 566 675 Ft összegű támogatást nyert Öttömös és Pusztamérges. Ebből az összegből épült fel az idősek nappali foglalkoztatója, amely szintén a közösségeket erősíti. Ez a hely arra is alkalmat teremt, hogy megismertessük őket az információs technológiákkal.
- Jelenleg is folynak pályázati pénzből a falu központjában a beruházások. (parkoló kialakítása, a kulturált közterületek kialakítása, a komfortosabb lakókörnyezet kialakítása)

Üllés

- Táncos tábor, alkotóházi tábor, pályázati támogatástól függő egyéb táborok, Alkotóház – orgoványi csoport fogadása, pályázati támogatástól függő egyéb rendezvények megrendezése
- Hagyományos, a település minden korosztályát megmozgató programok megtartása

A programokat a Hagyományörzés pontnál bővebben részletezzük.

•**Kultúrát támogató beruházások:** A többfunkciós Déryné Kulturális Központ teljes rekonstrukciója megvalósult. A könyvtár, az állandó kiállítóterem és a felújított nagyterem mellett civil szolgáltató központként is működik. Továbbra is biztosítja a következő programokat: Baba-Mama klub, Estike népdalkör, Zumba, Népzenei oktatás)

Az Erdei Iskola felújítása során napkollektorokat és egyedi biológiai szennyvíztisztítót is telepítenek az épületbe.

•**Turizmusélenkítő beruházások:** **kerékpárút fejlesztés, piacolás** hagyományának felélesztése

Zákányszék

•A Zákányszéki Parasztkórus és a Zákányszéki Nefelejcs Citerazenekar Működését a jövőben is segíti a Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár, valamint a Zákányszéki Közművelődési Egyesület.

•Zákányszék Község Önkormányzata a **„Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár szolgáltatásbővítési célú infrastrukturális fejlesztése”** címmel 50 millió forint értékű támogatást nyert. A projekt során a művelődési ház teljes körű fűtése korszerűsítésen és akadálymentesítésen esett át. Beépítésre került a tetőtér, ahol egy 120 m²-es, korszerű könyvtárat alakítottak ki.

•A **Zákányszéki Általános és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény** az infrastrukturális, informatikai fejlesztést végzi.

A hagyományos ünnepek (Zákányszéki Böllérnap, Tavaszcsalogató és Szüreti Bál, Aratóünnep, a Zákányszéki Falunapok, az Adventi gyertyagyújtások) megőrzése.

A rövid távú célok azon operatív programok alapján készültek, melyeket a települések az elmúlt évek során dolgoztak ki.

Összegezve:

A felhasználó számára használható eredmények, „Közkincsek” csak a következők figyelembe vételével születhetnek:

- Tudatosítani kell a kultúra és az összefogás fontosságát

- Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a közösségek jóléte és az általuk gyakorolt hagyományok a nemzeti és nemzetközi kultúrpolitika középpontjába kerüljön
- Figyelembe kell vennünk, hogy a hagyományos kultúra állandó mozgásban van és a közösségi lét megújuló történéseivel együtt változik.
- Meg kell szüntetni a tradicionális csoportok kizárását a hagyományos kultúra megőrzését érintő döntések meghozatalából.
- Biztosítani kell a hagyományos életet őrző csoportok részvételét a döntéshozatalokban
- A közösségekkel együttműködve ki kell dolgozni a megfelelő oktatási és képzési rendszert, ami kitér arra is, hogy a közösség tagjai és más kulturális dolgozók is megértsék, fenntartsák és megóvják a hagyományos kultúrát
- Segítséget kell nyújtani olyan programokhoz, amelyek a kultúrák újjáéledését szolgálják

Összefoglalva tehát értékes, versenyképes jövőképet felállítani a kulturális szférában és a művelődés terén elég nehéz feladat. Mint már említettem, tökéletes stratégiát alkotni, olyat, amely mindenkinek megfelel, minden területet átfog, részletez, irányt mutat szinte lehetetlen.

Jelen stratégiában kísérletet tettünk arra, hogy a Homokháti Kistérség településeit bemutassuk, emberközelivé hozzuk értékeiket, amikben ők maguk nagyok vagy egyediek, és a kulturális intézményeiken keresztül bemutassuk a települések életét.

A már meglévő értékekre alapozva, azokat bővítve, egy olyan irányt igyekeztünk meghatározni, mely továbbra is meghagyja az egyediséget, de az összefogást, a közösséget jelképezve hasonló és közös vonásokkal színesíti azt.

A feladatokat összefoglalva az elkövetkező időszak legfontosabb teendői lesznek:

- Szaktanácsadás, tájékoztatás a közművelődés területén dolgozók körében. Az intézmények beszámolóinak, munkaterveinek értékelése, tanácsadás, segítségnyújtás.
- Amatőr művészeknek lehetőség biztosítása az önkifejezésre, bemutatkozásra. Ehhez kapcsolódóan kiállítások, koncertek szervezése, tehetséggondozás.
- Kulturális esélyegyenlőség biztosítása; etnikai, nemzeti hovatartozást figyelembe véve a megfelelő programok kivitelezése.
- Szolgáltatásbővítés pl. könyvtári online adatbázis létrehozásával, kiadvány-, reklámanyag készítésével, digitalizálással, szakmai napok rendezésével.

2. számú melléklet: Kistérségi Rendezvénynaptár 2011.

A rendezvénynaptár a Homokháti Kistérség településeinek tervezett éves rendezvényeit, programjait gyűjti össze dátum szerinti sorrendben. Az oszlopokban fel vannak tüntetve a rendezvények időpontjai, a hely, hogy mely településen rendezik meg és a program rövid leírása.

A Kistérség központjaként Mórahalmon, az Aranyszöm rendezvényházban állítják össze a rendezvénynaptárat azokból az adatokból, melyeket a települések küldenek.

A lista nem teljes, a listát az év során szerveződő programokkal folyamatosan bővítik!

Kistérségi Rendezvénynaptár 2011.					
Ásotthalom, Domaszék, Forráskút, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérges, Röske, Üllés, Zákányszék					
Hónap	Dátum	Település	Időpont	Program	
Január	I. 2.	Üllés		Új évi focikupa	
	I. 3.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele	
	I. 8.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Vízkereszt	
	I. 10.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele	
	I. 17.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele	
	I. 22.	Üllés		Remény Nagycsaládosok Egyesület közgyűlés és bál	
	I. 24.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele	
	I. 26.	Mórahalom		Kávéházi Társalgások	
	I. 27.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele	
	I. 29.	Öttömös		Nyugdíjas Találkozó	
	I. 29.	Zákányszék		Alapítványi est	
	I. 29.	Forráskút	19 óra	Jótekonysági iskolabál	
	I. 31.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele	
Február	II. 4.	Ásotthalom		Táncgála	
	II. 5.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Farsang	
	II. 5.	Pusztamérges		Szalagavató	

Március	II. 6.	Pusztamérgeres		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövétele
	II. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
	II. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövétele
	II. 11.	Öttömös		Farsang
	II. 11.	Zákányszék		Óvodai farsang
	II. 12.	Üllés		Iskolából
	II. 12.	Ásotthalom		Diákfarsang
	II. 14.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
	II. 14.	Pusztamérgeres		Farsang
	II. 17.	Mórahalom		Tanszaki hangverseny
	II. 18.	Zákányszék		Iskolai Farsang
	II. 19.	Üllés		Tűzoltó Egyesület közgyűlés és vacsora
	február 21.	Üllés		Óvodai nít hét
	II. 21.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
	II. 24.	Pusztamérgeres	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövétele
	február 25.	Üllés		Óvdai és iskolai farsang
	II. 25.	Pusztamérgeres		Farsang
	II. 25.	Pusztamérgeres		A diktatúra emléknapja
	25-26.febr	Zákányszék		Dél-alföldi Regionális Hegedűverseny
	II. 26.	Ásotthalom		Szalagavató bál
	II. 26.	Öttömös		Farsangi Jótékonyági Bál
	II. 28.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
	Február v. Március	Ásotthalom		Farsangi Bál
	február	Pusztamérgeres		Óvoda Bál
	február	Mórahalom		Térségi kórustalálkozó
	február	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	III. 1.	Pusztamérgeres		Regionális Nyugdíjas Találkozó
	III. 4.	Öttömös		Falunőnap
	III. 5.	Üllés		Fonó farsangi bálja
	III. 5.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Tavaszi földmunkák
	III. 6.	Pusztamérgeres		Nőnapköszöntő
	III. 6.	Pusztamérgeres		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövétele
	III. 6.	Forráskút	14 óra	Farsangvasárnapi Tuskóhúzás
	III. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
	III. 7.	Ásotthalom		Farsangi, nőnap bál
	III. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövétele
	III. 8.	Zákányszék		Idősek Farsangi Bálja
	III. 11.	Pusztamérgeres		Megemlékezés
	III. 11.	Zákányszék		Március 15-i megemlékezés
	III. 14.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele

Április	III. 14.	Zákányszék		Tavaszcсалogató
	III. 14.	Zákányszék		Bérmálás
	III. 15.	Üllés		Nemzeti ünnep megemlékezés
	III. 15.	Ásotthalom		Nemzeti ünnep
	III. 15.	Öttömös		Megemlékezés a forradalomról
	III. 15.	Domaszék	14.30 óra	Nemzeti ünnep
	III. 21.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	III. 28.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	III. 31.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
	márius	Pusztamérges		Tűzoltó Közgyűlés
	március	Mórahalom		Ünnepi megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alkalmából
	március	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	IV. 1.	Pusztamérges		A Költészet Napja
	IV. 1.	Pusztamérges		A holokauszt áldozatainak napja
	IV. 2.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Húsvét
	IV. 3.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövedele
	IV. 4.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	IV. 4.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövedele
	IV. 8.	Üllés		Fontos Sándor emléknep
	IV. 11.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	IV. 16.	Üllés		Zöldüllés - falutakarítás, szépítés
	IV. 18.	Ásotthalom		Műsor az Ásotthalmi Gyermekekért Alapítvány javára
	IV. 18.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	április 18-20.	Üllés		óvodai beírtakozás, délutáni kísérlékezés
	18-20.ápr	Ásotthalom		Kiss Ferenc hét
	IV. 20.	Pusztamérges		Hulladékgyűjtés a községben
	IV. 22.	Röszke		Húsvéti alkotóház
	IV. 27.	Üllés		Föld napja
	IV. 28.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
	IV. 30.	Ásotthalom		Ballagás
	IV. 30.	Pusztamérges		Ballagás
	április	Mórahalom		Néptáncgála
	április	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	április	Pusztamérges		Pusztamérges Kupa
Május	V. 1.	Üllés		Horgászverseny
	V. 1.	Ásotthalom		Majális
	V. 1.	Pusztamérges		Majális
	V. 1.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövedele
	V. 1.	Öttömös		Majális
	V. 1.	Röszke		Anyák napja

	V. 1.	Röszke		Majális
	V. 2.	Ásotthalom		Anyák napja
	V. 2.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	V. 2.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövedele
	V. 6.	Üllés		Óvodai anyák napja
	V. 7.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: kézműves bemutatók
	V. 7.	Ásotthalom		Nyárcsalogató Népzenei Találkozó
	V. 8.	Öttömös		Anyák napja
	V. 9.	Pusztamérges		Általános Iskola
	V. 9.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	V. 9.	Öttömös		Madarak és fák napja
	V. 10.	Pusztamérges		Gimnázium
	V. 12.	Domaszék	15 óra	Babatalálkozó
	V. 16.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	V. 18.	Domaszék		Kihívás napja
	V. 23.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	V. 26.	Üllés		Óvodai anyák napja
	V. 26.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
	V. 27.	Üllés		Óvodai gyermek nap
	V. 27.	Öttömös		Gyermeknap
	V. 27.	Zákányszék		Óvodai ballagás
	V. 28.	Mórahalom		Ugróköttél gála
	V. 29.	Üllés		óvodai ballagás
	V. 29.	Pusztamérges		Gyermeknap
	V. 30.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	május	Pusztamérges		Anyák Napja
	május	Pusztamérges		Anyáknapja
	május	Pusztamérges		Mária nap- Ünnepi Szent Misével
	május	Mórahalom		Majális
	május	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	május	Pusztamérges		Ballagás
	2011.05.utolsó szombat	Pusztamérges		Óvadás ballagás
Június	2011.június első hete	Pusztamérges		Mozgásfejlesztési projekt hét
	VI. 3.	Üllés		Művészeti Iskola tanévzáró
	VI. 3.	Pusztamérges		Kihívás napja
	VI. 4.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: aratás, egyéb nyári munkák
	június 4-5.	Üllés		Falunap
	04-10.jún	Röszke		Szent Antal – hét (Művelődési ház, részt vesz a szervezésben)
	VI. 5.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövedele
	VI. 6.	Üllés		Iskolai gyermeknap

Július	VI. 6.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VI. 6.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövedele
	VI. 7.	Üllés		Meghívávos verseny Áfész kupa
	VI. 8.	Üllés		óvodások kistérségi rajzversenye, vers-mesemondó verseny
	10-11. jún	Öttömös		Spárgafesztivál
	VI. 11.	Üllés		Iskolai ballagás
	VI. 11.	Zákányszék		Általános Iskolás ballagás
	13-19.jún	Röszke		Klebensberg hét
	VI. 14.	Pusztamérges		DÖK nap
	VI. 17.	Üllés		Tanévzáró ünnepség
	VI. 18.	Pusztamérges		Ballagás
	VI. 18.	Ásotthalom		Általános iskolai ballagás
	VI. 18.	Öttömös		Ballagás, Tanévzáró
	VI. 20.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VI. 25.	Forráskút	16 óra	IV. Forráskúti folklór fesztivál
	VI. 26.	Zákányszék		Elsőáldozás
	VI. 27.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VI. 30.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
	24-30. jún	Mórahalom		Sokadalom
	Június	Ásotthalom		Civilek napja
	Június	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	01-03. júl	Domaszék		Országos Díjugrató Verseny
	01-03. júl	Mórahalom		Sokadalom
	VII. 2.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Kenyér és lángos sütés
	VII. 3.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövedele
	VII. 4.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VII. 4.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövedele
	VII. 10.	Zákányszék		Aratóünnep
	VII. 11.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VII. 18.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	22-23.júl	Domaszék		Domaszéki falunapok
	VII. 25.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VII. 28.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
	VII. 30.	Ásotthalom		IX. Gátsor-i tanyasi ünnepség
	Július	Ásotthalom		Fogyatékkal élők kerti partija
	Július	Ásotthalom		Nemzetköz Megyejáró Fesztivál
	Július	Öttömös		Népzenei találkozó
	Július	Domaszék		Equest sport lovasnap
Augusztus	VIII. 1.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
	VIII. 6.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Lekvárfőzés, befőttkészítés

Szeptember

06-07.aug	Röszke		Falunapok
VIII. 7.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövetele
VIII. 8.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
VIII. 8.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövetele
VIII. 13.	Zákányszék		Falunap
VIII. 15.	Pusztamérges		Templom Búcsú
VIII. 15.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
VIII. 17.	Üllés		Kenyérünnep
VIII. 20.	Pusztamérges		Megemlékezés
VIII. 20.	Ásotthalom		Falunap és Kenyéráldás ünnepe
VIII. 20.	Öttömös		Államalapító Szent István és az új kenyér ünnepe
VIII. 20.	Móráhalom		Új kenyér ünnepe Fogathajtó találkozó
VIII. 22.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
VIII. 25.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövetele
27-28.aug	Forráskút	18 óra	XVIII. Forráskúti falunap
VIII. 28.	Forráskút		VII. Forráskúti lovasnap
VIII. 29.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
VIII. 31.	Üllés		Tanévnyitó
VIII. 31.	Öttömös		Tanévnyitó (tanév rendje miatt változhat)
augusztus	Móráhalom		Kávéházi Társalgások
IX. 3.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Pogácsa és kalácssütés
IX. 3.	Domaszék	9 órától	Fogathajtó verseny
IX. 3.	Domaszék	20 óra	Nyársírató disco
IX. 4.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövetele
IX. 5.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
IX. 5.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövetele
IX. 11.	Domaszék		Domaszéki búcsú
IX. 12.	Üllés		Egészségvédelmi hét
IX. 12.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
IX. 16.	Üllés		Anyatejes világnap
IX. 16.	Ásotthalom		60 éves a Művelődési Ház
IX. 16.	Domaszék	13 óra	Kulturális örökség napja
16-17.szept	Pusztamérges		Szüreti Fesztivál és Kakapörkölt-főző Verseny
17. szeptmber	Üllés		III. Lecsófőző verseny
IX. 19.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
IX. 24.	Ásotthalom		Kissor napja
IX. 24.	Öttömös		Ifjúsági- és sporttalálkozó
IX. 24.	Forráskút		IX. Forráskúti szüreti mulatság
IX. 26.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
IX. 29.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövetele

Október

IX. 30.	Ásotthalom		Idősek napja
IX. 30.	Zákányszék		Idősek Világnapja - megemlékezés
szeptember	Öttömös		Közös ünnepség a „Négyeshatárnál” (Balotaszállás, Öttömös, Pusztamérges, Ruzsa)
szeptember	Pusztamérges		Gólya avató
Szeptember	Ásotthalom		Szüreti bál
szeptember	Mórahalom		Idősek napja
szeptember	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
Szeptember	Ásotthalom		Nyugdíjas Szüreti Bál
Október	Ásotthalom		Teodorovits Ferenc Kistérségi Természetvédelmi Emlékv.
Október	Ásotthalom		Nyílt nap
Október	Pusztamérges		DÖK Közgyűlés
Október	Pusztamérges		Idősek Világnapja alkalmából köszöntés
Október	Pusztamérges		Négyes Határ Találkozó-10.-Pusztamérges
X. 1.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Szüret, betakarítás
X. 2.	Üllés		Dalostalálkozó
X. 2.	Pusztamérges		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövétele
X. 3.	Ásotthalom		Települési Idősek napja
X. 3.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
X. 3.	Pusztamérges	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövétele
X. 5.	Üllés		Idősek világnapja
X. 6.	Öttömös		Megemlékezés az aradi vértanúkról
X. 6.	Röszke		Idősek napja
X. 7.	Domaszék	13 óra	Idősek napja
X. 9.	Ásotthalom		Összefogás a könyvtárakért – Könyves Vasárnap
X. 10.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
X. 5.	Üllés		Citerás találkozó
X. 17.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
X. 21.	Ásotthalom		Megemlékezés - Október 23., Nemzeti Ünnepe
X. 21.	Öttömös		Nemzeti ünnepről megemlékezés
X. 21.	Zákányszék		Október 23-i megemlékezés
X. 22.	Pusztamérges		Megemlékezés
X. 23.	Üllés		Ünnepi megemlékezés és Sportnap
X. 23.	Mórahalom		Nemzeti Ünnepe
X. 23.	Röszke		1956-os forradalom és szabadságharc emlékére szabadtéri szentmise
X. 23.	Domaszék	14.30 óra	Október 23-i megemlékezés
X. 24.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
X. 27.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövétele
X. 28.	Domaszék	14.30 óra	Megemlékezés a II. világháborúban elhunyt hősi halottak emlékére
X. 31.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövétele
október	Mórahalom		Kávéházi Társalgások

November	november	Pusztamérgeres		Halottak napi megemlékezés-Sírszentelés
	november	Pusztamérgeres		Jótekonysági bál
	November	Ásotthalom		Jótekonysági bál
	november	Mórahalom		Mórahalmi Kórustalálkozó
	XI. 1.	Zákányszék		Koszorúzás
	XI. 4.	Öttömös		Magyar László emléknap
	XI. 4.	Öttömös		Magyar László Emléknap
	XI. 5.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: disznóvágás
	XI. 6.	Pusztamérgeres		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövetele
	XI. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
	XI. 7.	Pusztamérgeres	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövetele
	XI. 12.	Forráskút		Jótekonysági óvodabál
	XI. 14.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
	XI. 19.	Üllés		Óvoda-bölcsőde bál
	XI. 19.	Zákányszék		Böllérnap
	XI. 21.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
	XI. 24.	Pusztamérgeres	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövetele
	XI. 26.	Domaszék		Böllérnap, Katalin bál
	XI. 27.	Üllés		Adventi rendezvénysorozat
	XI. 27.	Ásotthalom		Adventi gyertyagyújtás
	XI. 27.	Mórahalom		Adventi gyertyagyújtás
	XI. 28.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
December	December	Ásotthalom		Mikulás bál
	December	Mórahalom		Karácsonyi Táncgála
	December	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	December	Mórahalom		Mikulások járják a várost
	December	Pusztamérgeres		Adventi közös gyertyagyújtás
	December	Pusztamérgeres		Karácsonyi Foci Kupa
	December	Pusztamérgeres		Karácsonyi Ünnepségek
	December	Pusztamérgeres		Falukarácsony
	December	Mórahalom		Kávéházi Társalgások
	XII. 3.	Ásotthalom		Tanyamúzeum: Mikulás, karácsony!
	XII. 4.	Pusztamérgeres		Szt. Flórián Önkéntes Tűzoltó Egyesület összejövetele
	XII. 4.	Üllés		Adventi rendezvénysorozat
	XII. 4.	Ásotthalom		Adventi gyertyagyújtás
	XII. 4.	Mórahalom		Adventi gyertyagyújtás
	XII. 5.	Pusztamérgeres	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövetele
	XII. 5.	Pusztamérgeres		Községi Télapó
	XII. 5.	Pusztamérgeres	15 óra	Nagycsaládosok Egyesületének összejövetele
	XII. 6.	Üllés		Óvodai Mikulás

XII. 6.	Öttömös		Mikulás
XII. 6.	Üllés		Adventi rendezvénysorozat
XII. 11.	Ásotthalom		Adventi gyertyagyújtás
XII. 11.	Mórahalom		Adventi gyertyagyújtás
XII. 12.	Pusztamérges		Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
XII. 13.	Röszke		Karácsonyi alkotóház
XII. 18.	Üllés		Adventi rendezvénysorozat
XII. 18.	Ásotthalom		Adventi gyertyagyújtás
XII. 18.	Mórahalom		Adventi gyertyagyújtás
XII. 18.	Röszke		Nagycsaládos karácsony
XII. 19.	Pusztamérges	15 óra	Őszikék Nyugdíjas Klub összejövedele
XII. 21.	Öttömös		Karácsonyi ünnepség (tanév rendje miatt változhat)
XII. 21.	Zákányszék		Falukarácsony
XII. 22.	Ásotthalom		A szeretet ünnepe - Falukarácsony
XII. 22.	Röszke		Falukarácsony
XII. 23.	Üllés		Falukarácsony
XII. 23.	Domaszék		Falukarácsony
XII. 29.	Pusztamérges	15 óra	Mozgáskorlátozottak helyi csoportjának összejövedele
XII. 29.	Öttömös		Óévbúcsúztató összejövetel
XII. 31.	Üllés		Szilveszteri futás